

✓
MAY 28 1963

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. S
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

VIE NYBĖ

77 M. 11 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, N. Y.

1963 M. KOVO (MARCH) 22 D.

Telephone:
APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

SUKAKTUVININKAS DR. STEPONAS BIEŽIS su adresu, kurį jam įteikė skautės per iškilmes, įvykusias Chicagoje kovo 16 d. Kairėje sukaktuvinininko žmona, dešinėje Lietuvos Gen. Konsulas Chicagoje dr. P. Daužvardis.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Chicagoje pagerbtas dr. Biežis

EDVARDAS ŠULAITIS

Į Chicagos Jaunimo Centrà susirinkę virš 400 lietuvių pagerbė dr. Steponą Biežį, minint jo 50 metų visuomeninės veiklos sukaktį. Kovo 16 vakaras buvo nušalgtas gražiais prisiminimais iš dr. Biežio gyvenimo. Susėdę prie vaišėms paruoštų stalų, minėjimo dalyviai pradėjo išklau-

kun. J. Vaišnio, S. J. Invo-kacijos. Po to klausytojus su sukaktuvinininku plačiau supažindino jo geras draugas, Mutual Federal Savings and Loan Association prezidentas Jonas Kazanauskas, kuris prisipažino čia sakęs vieną iš ilgiausių kal-

bų savo gyvenime, davė nemaža būdingų momentų iš dr. Biežio turtingos praeities dienų.

Lyriškumu bei gyvu įžvelgimu į dr. Biežio veiklą pažymėjo žurn. Vytauto Kasniūno kalba (ji talpinama iš-tisai kitoje vietoje), kurią susirinkusieji išklaušė su ypatingu susidomėjimu. Gražų sveikinimo žodį tarė ir Lietuvos generalinis konsulas Chicagoje dr. Petras Daužvardis.

Kiek ilgoka ir nuobodoka programos dalimi buvo įvairių organizacijų atstovų (jų buvo virš 10) sveikinimai bei dovanėlių įteikimas. Publika smagiai nutaikė vienos 4 metų amžiaus mergytės, apsirengusios tautiškais rūbais, pasakytas sveikinimo eilėraštykas jubiliatui.

Jaudinanti ir prasminga buvo pačio dr. Biežio kalba. Pradžioje sukaktuvinininkas padėkojo visiems prisidėjusiems prie minėjimo surengimo. Kalbėtojas mintimis nuklydo į praeitį ir, iš jos paėmęs vieną, kitą vaizdą, darė palyginimą su šiomis dienomis. Daugiausia laiko jis skyrė pastaboms dėl jaunimo problemų šiame krašte. Turėdamas nemaža patyrimo iš savo darbuotės jaunimo tarpe, sukaktuvinininkas kvietė labiau susirūpinti šių dienų lietuvių jaunimu Amerikoje.

Tęsiama 3 psl.

MES

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Vienybės leidėjais yra buvę ir privatus žmonės ir bendrininkai ir bendrovė. Redaktoriais buvo vargonininkas-rašytojas (Bačkauskas), vertėjas-dramaturgas (Turskis), klerikas (Miliukas), kunigas (Burba), aušrininkas (Andziulaitis), poetai (Mačys ir Tysliava), kariškis (Kaunas), raidžių rinkėjas (Ališius), varpininkas-knygų leidėjas (Mikolainis), gydytojas (P. Matulaitis), savamoksliai (J. O. Širvydas, J. Baltrušaitis, P. Norkus), mokytojas (Gedminas), spaudos darbininkai-rašytojai (P. Bajoras ir J. Baniulis), nepriklausomos Lietuvos auklėtiniai (J. Valaitis ir P. Jurgėla), SLA veikėjas (Vitaitis), Kanados lietuvis (J. Kružintaitis). Be lietuvių, vienas kitas mokėjo dar lenkų, rusų, anglų vokiečių ir lotynų kalbas.

Ilgiausiai redagavo gabiu savamoksliau kun. Tumo-Vaižganto pramintas, nuo caro persekiojimų už knygnešystę prasišalinęs J. O. Širvydas ir talentingas poetas Juozas Tysliava, kuris Vienybę išauklėjo ir paliko tokią, kokia ji dabar eina. Tai jie nustatė jau 77 metus einančiai Vienybei jos pagrindinę kryptį — būti plačių pažiūrų, tautinės liberalinės minties reiškėja. Visokių valandų Vienybė išgyveno, bet ji vis siekė būti Amerikos lietuvių širdis ir sąžinė, o per ją plakė jų gyvenimo pulsas.

Lenkai pernai minėjo savo (ir lietuvių) istorijos temomis apysakų rašytoją Kraševskį. Vienybė 1887 m. (6 m. prasliskus po parašymo) išleido jo apysakos apie Pilėnų kunigaikštį Margerį "Kunigo" vertimą. Vilniuje aną dieną paminėtas poetas Mačys. Jis buvo Vienybės redaktorius 1901-1902 m. O dr. Pietaris, autorius istorinės apysakos "Algimantas," kuriai dar nė vienas

Nukelta į 4 psl.

Užsienio politika

Nuodugnai su Mao pareiškimais prieš Čruščevą susipažinę žinovai stebisi kruopštumu, kuriuo byla paruošta. Tačiau, rusų ir kinų partijos apsikeitė laiškais, siūlančiais bendrą konferenciją. Jau kyla kalbų, kad Čruščevas lankys Mao, ar antraip.

Sukilimą Sirijoje (ir Irake) paruošė ir įvykdė arabų socialistų (Baathe) partija, stekianti visų arabų vienybės. Todėl norima bendradarbiauti su to paties siekiančiu Egipto Nasseriu, tik nemėgstant šio diktatoria-vimo. Baathiečiai ir nassariečiai griežtai priešingi komunistams. Irake nužudė 3 žymius komunistų vadus, jų tarpe partijos sekretorių.

Čruščevo žento. Adžubajaus (Izvestijų redaktoriaus) ir jo žmonos 18-kos minučių audijencija pas po-

pležių sukėlė plačių spėliojimų. Manoma, paruošta dirva Čruščevui pasimatyti su vatikano valstybės galva. Nežinoma, kaip šie išsivystymai palies Lietuvos ir Latvijos katalikus.

Brazilijos vyriausybė apsisprendusi nepalaikyti oficialių santykių su Lietuvos Pasiuntinybe, nors nedraudžia jai veikti. Lietuvai dovanotas sklypas naujoje sostinėje Brazilia perduotas sovietų satelitui.

Vasario 16-tos proga, JAV Kongrese pasisakė 70 kongresmanų ir 30 senatorių, kurių žodžius išspausdino Record. Nė viena kita pavergtą Europos tauta tokio dėmesio JAV Kongrese nesulaukia. Nuopelnas priklauso buvusiam ALTo Inf. Biuro vedėjui dr. K. Jurgėlai ir dabartinei vedėjai M. Kizytei.

Lietuvos nepriklausomybės minėjimas Miami Lietuvių Klube, kurį surengė vietos ALTo skyrius. Iš k. į d.: teisėjas Thomas Lee ir Floridos senatorius George Hollohan priima dovanas — Armonienės knygą "Leave your tears in Moscow". Užpakalyje stovi A. D. Kaulakis, ALTo skyriaus pirmininkas ir minėjimo organizatorius.

Saulėtoje Floridoje

* Jennie Goodwill (Gedvilaitė), Miami lietuviams žinoma veikėja, kovo 4 d. iškėlė už Kazimiero Bokovicko Little Flower bažnyčioje, Hollywood, Florida. Vykdami į Key West povestuvei kelionei jų automobilis pateko į katastrofą. Abudu buvo gerokai sutrenkti.

Šiuo metu Bokovickams galima rašyti šiuo adresu: 1828 Wilson Ave., Hollywood, Florida.

* Vyrų kvartetas kovo 31 d. rengia koncertą Bruno Nekrash 50 metų muzikinės veiklos sukačiai paminėti.

Koncertas įvyks Miami Lietuvių Pillečių Klubo patalpose, 3655 N. W. 34th St., Miami Floridoje. Programoje dalyvaus Vyrų Kvartetas ir solistai. Pradžią 5 val. p. p.

* Prano Mockaus gimtadienio proga, rengiamas bankietas, kurio metu bus išrinkta naujoji pramogų "Karalienė". Bankietas rengiamas kovo 24 d, 5 val. p. p. Miami Liet. Pillečių Klube.

* Miami, Floridoje, šiuo metu atostogauja Bobo Rockefellerienė iš New Yorko, A. Bach iš Philadelphijos, J. Jonikas, Mankai, Šimkai ir kiti iš Chicagos. Lietuvių čia privažiavę iš visos Amerikos.

Su ofseto spaudos darbais

KREIPKITĖS Į

VIENYBĖ

Moderniškiausiomis mašinomis spaudai paruošiamos:

* BPOŠIŪROS * BIULETENIAI * KATALOGAI * KNYGOS * ILIUSTRUOTOS PROGRAMOS IR KT.

Foto reprodukcijos

192 HIGHLAND BOULEVARD, BROOKLYN 7, N. Y.
Tel. AP 7-7257

Haven Realty

JUOZO ANDRIUSIO APDRAUDOS ĮSTAIGA

Patarnauja perkant ir parduodant namus, įvairiuose apdraudimo reikaluose, užpildant (Income) taksus.

J. ANDRUŠIO TRAVEL BUREAU

Parduoda bilietus visomis susiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas. Money Orders.

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N.Y.
Tel. VI 7-4477 Atdara kasdien - 9 v. r. Iki 9 v. v.

WASHINGTONO LIETUVIŲ AUKOS VASARIO 16 PROGA

Vasario 16 proga, Washingtono lietuviai Lietuvos laisvinimo reikalams per Amerikos Lietuvių Tarybą suaukojo \$190. Pinigus rinko Balys Paramskas.

Aukojo: K. Skirpa — \$20, Kazimieras Vildžiūsis — \$20, Vladas Stanka su šeima — \$10, Natalija ir Balys Paramskai — \$25, Domas Krivickas — \$10, Vincas Trumpa — \$5, Luise Eurkoos — \$5 — EL, ir Pov. Mažeikiai — \$10 — A. N. ir J. Taruliai — \$10 — Kristina ir K. K. Skirpai — \$3, J. Gabralowitz — \$5, K. Zalkauskienė — \$5, Julė ir Vyt. Rutelioniai — \$10, Barbora Darlys — \$10, Br. ir N. Tautvilai — \$10, Stef. Vaitiekūnienė — \$4,

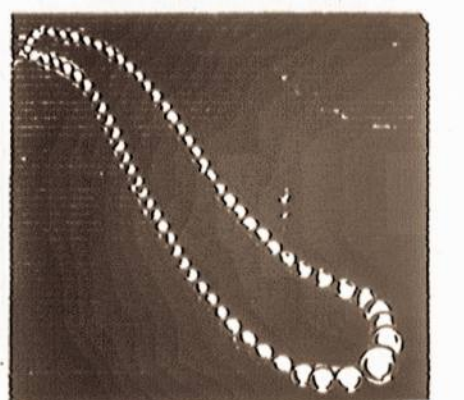
V. Jackūnas — \$3, El. ir L. Kačinskai — \$15, Fel. ir Al. Plateriai — \$5 ir A. R. Zundė — \$5.

UŽPRENUMERUOKITE VIENYBĖ

artimajam ar draugui

GINTARAS

Lietuvos auksas

Kainos nuo \$25.00

Įvairiausios gintarinės dovanos vyrams ir moterims prieinamiausiomis kainomis

AMBER GUILD LTD.

80-19 31st Avenue

JACKSON HEIGHTS, N. Y.

Tel. WA 9-5855

Pasiekama: auto iki 31 Ave. Northern Blvd. IND subway iki Roosevelt Ave. IRT iki 74 St. Port Bus iki 31 Avenue.

KALIFORNIJOJ

PARAPIJA PAGERBĖ SAVO GLOBĖJĄ

Kovo 10 d. Los Angeles plačioji lietuvių kolonija iškiliai pagerbė savo tautos ir parapijos Globėją šv. Kazimierą. Iš vakaro staigus lietus nuplovė gatves, lyg paruošdamas jas šventel... 10:30 val. Suma sutraukė pilną bažnyčią žmonių. Gledėjo par. choras, jautriai aidėjo kun. dr. P. Celiešiaus pamokslas apie šv. Kazimiero kultą.

Po pamaldų apatinėj salėj įvyko vaisės, vad. šeimininkei O. Mikuckienei.

1:30 val. p. p. Algio Žaliūno išpuoštoji salėj, prasidėjo meninė šventės dalis, sutraukusi 550 publikos. Programoj dalyvavo: R. Apelkytė, Doris Castanares, Antanas Pavasaris ir šv. Kazimiero choras, vad. komp. Broniaus Budriūno. Publika visus šiltai priėmė.

Programai vadovavo V. Mitkutė. Ona Nausėdaitė nedalyvavo, kadangi filmo reikalais tuo metu turėjo būti Carmel, Cal.

Šv. Kazimiero šventė davė mokyklos statybai 534 dol. gryno pelno.

* Solistės Florencijos Korsak koncertas, rengiamas Los Angeles Lietuvių Demokratų Klubo, įvyksta balandžio 28 d., parapijos salėje. Pelnas skiriamas mokyklos statybai.

* Vasario 23 d. šv. Kazimiero bažnyčioje susituokė Antanas Simonis ir Izolina Petrauskaitė. A. Simonis yra šioj kolonijoj užaugęs ir čia mokslus išėjęs, o Izolina prieš metus su tėvėlais atvyko iš Australijos. Jaunieji įsikūrė Santa Barbara, Calif., kur abudu turi geras tarnybas.

* D. Stankalytė ir S. Baras duos lietuviškų dainų ir arių koncertą parapijos rengiamos Lietuvių Dienos proga, birželio 16 d. Los Angeles Breakfast Klub gražiam sode ir salėje. Tai bus 10-ji Los Angeles šv. Kazimiero parapijos rengiama Lietuvių Diena. Be minėtų solistų, Dienoje dalyvaus parapijos choras, vad. B. Budriūno.

Lietuviškoje Chicagoje

* A. Mackaus poezijos knyga "Neornamentuotos kalbos generacija ir augintiniai" jau išėjo iš spaudos.

* P. Grigaliūnas iš Montrealio persikėlė pastoviai gyventi Chicagoje.

* S. Pleža, žurnalistas, dienraštyje Chicago American įdomiai aprašė ir pagerbė pirmąją lietuvių bažnyčią Chicagoje.

* K. Keblys dalyvavo literatūros ir muzikos vakare kovo 17 d. su savo nauja novele "Pilka rudens popietė". Vakaras buvo ruošiamas Lituanus žurnalo naudai.

* Prof. S. Kolupailai balandžio 6 d. Studentų Skautų Sąjūdis rengia pagerbimą jo 70 metų amžiaus sukakties proga. Pagerbimas įvyks Jaunimo Centre.

* Dr. R. Kontrimas iš Poughkeepsie, N. Y., atvyksta į Chicago ir dalyvaus ateitininkų sendraugių ruošiamame forume.

* Solistas L. Baltrus iš Rochesterio, atvyksta į Chicago ir pasiliks čia iki operų spektaklių kovo 31 d. Jis dalyvaus operos "Pajacai" pastatyme.

* Mart. Mažvydo pirmoji knyga bus paminėta Chicagoje, gegužės 11 d., Jaunimo Centre. Minėjimą rengia Pedag. Lituan. Institutas.

* J. P. Varkala su žmona lankosi Graikijoje. Varkalai jau buvo nuvykę į Libaną, Egiptą ir grįždami Ameriką dar numato aplankyti Italiją, Prancūziją ir Ispaniją.

* Dailininkės A. Korsakaitės mozaikų spalvotos, atvirutės baigiamos ruošti spaustuvėje.

* Muz. K. Sabonio ir jo žmonos Leokadijos auksinė vedybinių gyvenimo sukaktis buvo paminėta giminių ir draugų tarpe kovo 10 d.

* Duonelaičio lituan. šeštad. mokykloje šiuo metu mokosi 250 mokiniai ir su jais dirba 12 mokytojų.

* B. Brazdžionis LVS Ramovės susirinkime reikalavo išbraukti iš narių visus komunistus. Visus dalyvius toks reikalavimas nustebino ir uždavė klausimą - iš kur Brazdžionis žino arba įtaria, kad Ramovėnų tarpe esama komunistų.

* Sol. D. Stankaitytė kovo 8 d. Bostono Jordan Hall koncertavo su dideliu pasisekimu.

* M. Pakalniškytė, Kelly Aukšt. mokyklos mokinė, laimėjo pirmą vietą matematikos varžybose.

SLA DOVANĄ ĮTEIKIANT; Nora Gugienė (vid.) sveikina dr. Biežį SLA centro vardu ir įteikia jam dovaną. Priekyje sukaktuvinėko žmona. Stovi iš k. į d.: Antanas Kalvaitis, minėjimo programos vedėjas, Jonas Karvelis ir sukaktuvininkas dr. S. Biežis.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Pagerbtas dr. Biežis

Atkelta iš 1 psl.

— Mes visi, kaip vienas, padėję skirtumus šalin, ryžkimės jaunimą remti, atlikdami savo tautai šventus išsipareigojimus, — ragino dr. Biežis.

Jis taip pat užakcentavo vienybės stoką, pageidaujamas, jog "mes vienos motinos broliai ir seserys rastume bendrą kalbą."

Po sukaktuvinėko kalbos griausmingai nuskambėjo "Ilgiausių Metų" žodžiai. Meninėje minėjimo dalyje pasirodė jauna solistė Nerija Linkevičiūtė ir gana retai scenoje girdima mūsų dainos veteranė Alė Kalvaitytė. Joms akomponavo Antanas Kalvaitis, kuris taip pat pravedė visą minėjimo programą. Simas Velbassis su savo studijos mokiniais pašoko nuotaikingų šokių.

Kadangi besiklausant kalbų ir bestebint meninę programą, susirinkusieji spėjo išalkti, visus gerai nuteikė turtingas valgių stalas su įvairiu maistu ir gėrimais. Tada pradėjo skambėti peilėliai ir šakutės, o skystimas

iš stiklinių susirinkusiųjų klegesį garsino ir garsino. Blykčiojo gausių fotografų lemputės, atgimė pažintys, mezgėsi kalbos apie vienybę.

Prie dr. Biežio minėjimo surengimo prisidėjo šios organizacijos ar vienetai:

Akademinio Skautų Sąjūdžio Vadija, Amer. Liet. Gydytojų D-ja, Amer. Liet. Respublikonų Lyga, Amer. Liet. Tautinė Sąjunga, Chicago Liet. Moterų Klubas, Dirvos Bendradarbių Klubas, Lietuvos Atgimimo Sąjūdis, Liet. Bendruomenės Skaučių Seserijos Vadija, Skautininkų Ramovė, LDK Birutės Moterų D-ja, Liet. Skautų Brolijos Vadija, Liet. Rezistencinė Santarvė, IŠT Korp! Neo-Lithuania, Margutis, Moterų Pag. Vienetas prie Liet. Gydytojų D-jos, Panevėžiečių Klubas, Susivienijimas Lietuvių Amerikoje, S. A. Liet. Fizinio Au-

klėjimo ir Sporto S-ga, Vilties D-ja.

Darbo komitetą sudarė: Pranas Nedzinskas, pirm. dr. Milda Budrienė, dr. Stasys Budrys, Jonas Dainauskas, Jonas Kazanauskas, A. Kalvaitis, Vyt. Kasniūnas, Albertas Kerelis, A. Kliorienė, Flora Kurgonienė, A. Orentas, Vac. Tallat-Kelpša ir Marija Ročkuvienė.

Bendrai imant, minėjimas buvo gyvas, nuotaikingas ir smagus. Jis buvo gražia pramoga susirinkusiems ir užtarnautu įvykiu sukaktuvinėkui.

* Lietuviai Fondai įnešė papildomus mokesčius šie asmenys ar organizacijos: LVS Ramovės Omaha skyrius \$100; LB, Los Angeles apylinkė \$200; LB Cice-ro apylinkė \$200;

Ir mažoji Jovita jungiasi prie tų, kurie sveikina dr. St. Biežį kovo 16 d. jam Chicagoje surengtame pagerbime.

DEMONSTRAVO "PILĖNŲ" OPERĄ IR FILMĄ IŠ DAINŲ ŠVENTĖS LIETUVOJE

Chicago muzikų ir laikraštinių grupė V. Tysliavienė kovo mėn. 16 d. Jaunimo Centre muzikinių juostų pagalba pademonstravo "Pilėnų" operą ir parodė garsinę filmą iš Dainų šventės Lietuvoje. 5 valandas užtrukusią programą sekė apie 30 asmenų, kurie taip pat viešnios teiravosi apie muzikinį gyvenimą tėvynėje. Programos stebėtojų tarpe matėsi prof. V. Jakubėnas, J. Kreivėnas, A. Skridulis, J. Bertulis, J. Paštukas, A. Šimkus, D. Bielskus, A. Pužauskas, A. Steponavičienė, Pr. Šulas su žmona, J. Jakubauskas, A. Ramonas, Vl. Šulaitis, E. Šulaitis, A. Martinkus ir kt. Prieš tai Vienybės bendradarbiai toje pačioje vietoje turėjo pasitarimą.

* Bronius Ginčauskas, gyv. Hammond, Ind., atvykęs į V. Tysliavienės filmos demonstravimą Chicagoje, naujai užsiprenumeravo Vienybę ir dar paaukojo 5 dol.

* Peter P. Vilkelis, gyv. Chicagoje, kuris yra Lietuvių Prekybos Rūmų direktoriumi, užsiprenumeravo Vienybę.

Mirė veikėjas

Ketvirtadienį buvo palaidotas šv. Kazimiero kapinėse John Mason (Masio-kas). Jis paliko nuliūdime žmoną Helen, du sūnus Richard ir Russell ir dukrą Joyce.

Vellionis buvo vienas pirmųjų Dariaus ir Girėno Posto veikliausių narių. Prieš daug metų John Mason buvo Posto vaikų bene-organizatorius ir vedėjas, taip pat kūrė įvairius sporto klubus iš Posto narių. Jis buvo D. G. Posto vadu, direktorių pirmininku ir įvairių komisijų pirmininkas. Iki 1945 m. John Mason buvo vienas žymesnių Chicago ristikų sunkaus svorio, ir buvo žinomas Amerikos Legijono čempionas Chicago apylinkė. Iš amato jis buvo Chicago ugniagesiu inžinerium ir 1951 metais dėl silpnos širdies pasitraukė į pensiją.

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.

37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket

(Vokieraitis)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEWton 9-6620

NAUJAUSIOS ŽINIOS APIE DIVIDENDUS

4 1/4% metams

Išmokėjimai nustatyti metų ketvirčiai, kuris baigiasi gruodžio 31, 1962; viso 3 3/4% metams ir specialus 1/2% pastoviam indėliams įdėtiems spalio 16, 1961.

Apskaiciuojami metų
KETVIRČIAIS
nuo padėjimo dienos

Naudokitės žemiausiomis kainomis Taupymo Banke GYVYBES APDRAUDA. Užsakykite ar parašykite — gausite daugiau informaciją.

THE KINGS COUNTY SAVINGS BANK

Incorporated 1860

A Mutual Bank "... where your money works only for YOU!"

Central Office: 539 Eastern Parkway
Broadway Office: 135 Broadway
Brooklyn, N. Y.

Maspesque Office: Hicksville Road
and Jerusalem Avenue

Deposits Insured by the
Federal Deposit Insurance Corporation

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world established by Juozas Paukštys in 1886, is published weekly by Valerie Tysliava and Juozas N. Tysliava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y. Tel.: APplegate 7-7257. Executive Editor: Valerie Tysliava, Editor: Salomeja Narkėliūnaitė; Senior Editor: Vytautas Širvydas. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Three weeks' notice is required to change a subscriber's address. Advertising rates on application. All rights are reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts submitted are subject to editing by the Editor.

M E S

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Atkelta iš 1 psl.

mūsų rašytojų neprilygo, savo metu yra buvęs Vienybės bendradarbis. Į modernišknesnius laikus persikeliant, jei kalbama apie rašytoją Igną Šeinių-Jurkūną, Vienybė išleido jo pirmąją apysaką Kuprelis, kaip išleido prof. A. Rimkaus "Rytojun bežiūrint," ar K. Puidos raštus. Žodžiu, per Vienybę į lietuvišką pasaulį ėjo mintys ir rašytojai. Koks puikus įnašas mūsų publicistikos istorijai bus leidžiamas Tysliavos DABAR!

Šiandien Vienybę leidžia nuo partijų nepriklausanti motina ir sūnus — teisėti paskutinio Vienybės leidėjo-redaktoriaus Juozo Tysliavos įpėdiniai. Redaguoja vilnietė S. Narkėliūnaitė, akredituota Jungtinių Tautų korespondentė. Ir ji, ir leidėja, vienintelės visų mūsų laikraštinių, gavusių progos, nors trumpam, aplankyti dabartinę Lietuvą ir pajusti slopinamos Lietuvos pulsą. Čia neįkainuojama patirtis. Spauda Lietuvoje juk nenuoširdi, laiškai cenzūruojami. Tokiu būdu, užsienio lietuviai priversti apsiriboti mažiau ar daugiau tiksliais spėliojimais iš visokiais "realizmais" dažomų faktų apie tikrąjį gyvenimą Lietuvoje.

Okupantui šioji tokį turizmą leidus, pravartu ten vykti ir savo akimis pamatyti, kas galima, pajusti, kas juntama. Gal net būtų galima (jei mūsų laikraščiai susitartų) akredituoti korespondentą Vilniui, kai New York Times dienraštis Maskvon? Aišku, jis negalėtų visko aiškiai tuojau pranešinėti, bet išvykęs vėliau (vėl kaip N. Y. Times bendradarbiai) parašytų platesnius įspūdžius. Akademikų pasikeitimas, kokį daro Amerikos lenkai su tėvyne, taip pat, būtų neįkainojamos vertės abiem pusėms — Lietuvos ir užsienio lietuviams. Tačiau, kažin, ar įmanoma pralaužti suakmenėjimo pozas? Juk lietuviai — tai ta pasaulio tauta, kuri keturiais šimtais metų pavėlavo apsikrikštyti, įstoti Vakarų pasaulin ir sukurti literatūrą, universitetą (tiesa, ji visgi, pirmiau universitetą įsikūrė negu Maskva).

Neseniai miręs amerikietis poetas Frost syki rašė: "Kadangi turiu protą, tai ir pas artimą pastebiu, jei tik jo turi." Gaila, vienintelė protinga mintis (ir ta iš Metmenų red. Kavoliaus pasiskolinta) Railos penkiuose tuščių žodžių puoduose Dirvoje apie Vienybę yra ta, kad mename trečiame fronte esą "kai kurie senieji Amerikos lietuviai, neišgyvenę sovietinio teroro." Raila čia prideda savo kūrybos, būk to fronto idėja seniliška. Idėją gi, Darbininko redakcija pareiškė žodžiais: "Visi Amerikos lietuviai nori santykių su lietuviais Lietuvoje." Nusižiūrėjus, kad prof. Brazaičio "mažieji žmonės" (tikrieji tautos gyvenimo varikliai) — mūsų visuomenė — jau seniai laiškais ir siuntiniais santykius varo, Vienybė ėmė plėsti iki dažnesnio svečiavimosi Lietuvoje, priėmimo atitinkamų svečių iš ten, blai vesnio ir energingesnio sekimo brolių veiklos Lietuvoje (nesiskubinant segioti "išdaviko" etiketės, pasak Banaičio pasergėjimą). Kvaili ar pikti juokdariai šitokį praplėtimą vadina "kultūriniais mainais" ir net "bendradarbiavimu su okupantu"!

Ši seniliška (pasak Railos) idėja kažkodėl tapo tokia jaunatviškai šviežia, kad visos seniliškos pozicijos pritvinko stebėtina energija. Prieš

Daktaro nuomonė apie Br. Railą

Asmeniškai nepažįstant ir neturint progos giliau paaanalizuoti žmogaus psichiką, sunku nustatyti tikslesnis diagnozas. Tačiau skaitant, ypač pastaruoju metu, taip gausius Bronio Railos rašinius Dirvoje, galima neabejotinai konstatuoti tam tikrus simptomus, kurie liudija, kad tų rašinių autorius, jeigu dar nėra, tai yra pakeliui į tam tikrą psichozą, kuris psichoterapijoje vadinamas paranojos vardu.

Paranoja plačiausia prasme, kaip pats graikų kilmės žodis sako, reiškia anapus proto būseną, arba beprotybę. Tačiau kaip ne kiekvienas beprotis yra paranojikas, taip ne kiekvienas paranojikas yra beprotis. Ypač ši antroji prielaida turi būti atsiimama kalbant apie paranojiką.

Jis dažnai yra gana gabus žmogus, ypač pasižymintis iškalbingumu (gražbilyste). Jo išvedžiojimai dažnai nėra visiškai iš pirmo išlaužti, bet turi tam tikro realaus pagrindo. Užtat jis sugeba mažiau kritišką žmogų net įtikinti, kad

ką jis kalba yra švenčiausia teisybė.

Tačiau vienas bruožas jį aiškiai išskiria iš normalių žmonių tarpo, kad jis nesugeba į dalyką pažiūrėti iš kelių pusių. Jis mato tik vieną pusę — savo pusę, giliai fanatiškai tikėdamas, kad tik toji jo pusė yra teisinga. Kas su ta jo nuomone nesutinka, yra ne tik jo nuomonės, bet ir jo asmeniškasis priešas. Dėlto jis reikalauja visomis priemonėmis naikinti, nes tokių žmonių buvimas sudaro pavojų visai visuomenai. Visados jis mėgsta kalbėti visuomenės ir ypač tautos vardu.

Kadangi į dalyką žiūrint iš vienos pusės niekad negalima gauti tikrojo jo supratimo, paranojiko pažiūra visados yra klaidinga, arba bent vienašališka. Jis iš esmės gyvena klaidingais įsitikinimais — deliuzijomis, kuriomis šiuo metu jis fanatiškai tiki ir nori, kad visi tuo tikėtų. O jei kas netiki ar abejoja, tas turi būti sunaikintas. Iš čia jo persekiojimo mania, ragavimų medžioklės impulsai, pyktis, kerštas ir t.t.

Jeigu kartais jam pasiseka visus tariamus priešus sunaikinti, jis pats pakeičia savo įsitikinimus, kad vėl turėtų ką pulti, nes be ragavimų medžioklės ir aukos jis negali gyventi. O juo tų tariamų jo priešų daugiau, juo daugiau jis turi ką mušti, juo jis laimingesnis. Užtat į tų priešų elgesį jis surašo visus, ką tik gali, kad tik jo kova būtų didingesnė.

Nemėgsta jis ir talkininkų, nes kiekvienas talkininkas atima nuo jo dalį kovotojo aureolės. Be abejo, kadangi normalių žmonių yra daugiau negu paranojikų, jis tokių talkininkų sunkiai ir gali surasti. Dėlto jis beveik visada yra vienas.

Normaliose sąlygose paranojikas nėra labai pavojingas. Bet krizės, didesnių įtampų ir suirutėlių metu, kada aplamai visuomenė lengviau pasiduoda isterijai ir masiniam psichozui, toks žmogus lengviau suranda savo pasekėjų ir gali sudaryti tam tikrą visuomeninę ir net tautinę problemą.

DR. A. G.

AMERIKOS LIETUVA - NE VALSTYBE

Retokai mūsų spaudoje besirodąs H. Zemelis Dirvoje meta neįgiamą žvilgsnį į per gausius mūsų spaudoje neįgiamas Amerikos lietuvių vertinimus: menamus nesidomėjimus, nepirkimus (knygų), nesilankymus, ir pan. Sako: Kažkodėl įsivyravo nuomonė, būk čia esame, tarytum, nepriklausoma Lietuvos valstybė su savo žeme ir piliečių skaičiais. Nekalbėkime apie milijoną, o operuokime skaičiais, kiek tremtinių iš Lietuvos išbėgo ir pagal juos skaičiuokime visokios aukos dydį." — Aišku, prie šių skaičių nepamirškime pridėti ir tuos, kuriuos tremtinių banga čia jau rado — su labai plačiu bendruomeniška kultūrinio gyvenimu, kurį ir vysk. Brizgy ragino pastebėti.

Lenkų spauda skelbia Vilniaus architektų planus per 15 metų miestą padidinti iki 400,000 gyv. Linkime, kad šio padidėjimo milžiniškoji dauguma būtų — lietuviai.

Prof. R. Šilbajoris Mūsų Vytje rašo tame "Žmogus liberalinėje ir komunistinėje lietuvių literatūroje." Sako: Mieželaičio poema "Žmogus" valzduoja senovišką XX-to amžiaus žmogų, racionalistą, stovintį visatos centre, viską išsiaiškinantį savo protu, apvaldantį gamtos jėgas sa-

vyje ir visatoje, nežinantį paslapčių, kurių logika ar matematika neišspręstų. Mūsų mokslo amžiuje, kažin, ar toks Mieželaičio žmogus jau toks "senoviškąs"?

Poeto Jasio žodžiais: Nežinau, nežinau, Iš kur žemėje žledai: Atėjai, juos radai, Ir jų bus dar ilgai, O iš kur, -- nežinau.

Muzikas J. Kačinskas Drauge pareiškia: Amerikoje lietuvių muzikų bendradarbiavimas su amerikiečiais, jei tai yra kur nors įmanoma, būtinas.

Čikagietis Vl. Raščiauskas, atlankęs ties Afrika Madagaskaro saloje gyvenantį senelį Ernestą Galvanaušką, patyrė, jis nesiruošęs rašyti jokių atsiminimų. Gaila! Gaila, kad jų nerašo ir B. K. Balutis Londone.

Baltimorės miesto galva mēras Goodmanas — pasisakė gimęs Vilniaus krašte.

Pr. Paulikonis Drauge rašo: "Laikas lietuvių visuomeni susirūpinti plačios, mokslinškai pagrįstos, objektyvios tautos istorijos išleidimu." — Išleidimas išleidimu (visuomenė juk iš-

leido Sruogienės Lietuvos istoriją) bet kas pabus Herodotu (ar Šapoka) ir tinkamą parašys? Sakoma, prof. Ivinskis turįs parašęs — voikiškai, vieną dalį lietuviškai.

Los Angeles Herald Examiner rašo, kad Rūta Lee (Kilmonytė) rūpinasi iš Lietuvos atskiviesti savo senelę ir todėl su tėvais bandys vykti už geležinės uždangos.

E. Čekienė sueilavo kai kurių veiksmų darbus; ALTas pernai išleido vieno asmens įspūdžius lankymosi Lietuvoje; VLIKas ruošia vertimą jugoslavo Djilo knygos "Naujoji klasė"; LN Fondas išleido Laisvės kovų dainų knygą ir apmokėjo straipsnius viename Tolimųjų Rytų laikraštyje. Norėtų išleisti knygą anglų kalba apie Lietuvą.

1863 m. sukilimas turi siūlyti iki mūsų dienų. Vilniaus moksles ir gyvenimas pasakoja apie Stalino laikais sunaikintą gabų lietuvių geologą M. Bajoriūną, kurio tėvą valstietį caro valdžia 1863 m. ištrėmė į Kaukazą. Čia gimė, sūnus Mykolas, lankė Vladikaukazo gimnaziją, išėjo Kijevo u-tą ir pasižymėjo puikiu geologu, radusiu aliejaus šaltinių pasižymėjo puikiu geologu radusiu aliejaus šaltinių, Stalino policija jį 1937 m. ištrėmė Sibiran, kur jis 1939 m. ir mirė.

Lietuvos spaudoje skelbiama, kad tūkstančiai gyventojų per metus tenka po 802 egz. įvairių laikraščių ir žurnalų. Keleivyje J. Vlks todėl sprendžia: Kaip ten bebūtų, ir sunkiose Lietuvos gyvenimo sąlygose, spauda tarpsta. Nepamirškime, kad Kudirka (?), Biliūnas, Žemaitė, Maironis ir kiti dar, tartum, gyvi vaikščioja, nors bolševikų apkarpymais skvernais." — Kažin, ar Kudirką bolševikai spausdina dabar Lietuvoje, kaip kitus?

Amerikos lietuviams katalikams duota proga įamžinti tautos vardą Šiluvos Testama 5 psl.

seniliško snaudulio ramybės ardyumą, protestą pakėlė, tarp kitų, valstiečių liaudininkų centro komitetas (pavardžių nepasirašęs), gydytojų Fraternitas Lituanus (be pavardžių), aukštasis VLIKas, rodos, ir Kultūros Kongresas. Vėliausias pavyzdys, New Yorko kad diskusijos tautinės vienybės tema. Toks gausumas priminė Kristaus klausimą dėl Šv. Jono Krikštytojo: Ko jus bėgote į dykumą pasižiūrėti: ar vėjo siūbuojamos nendrės? Ko jie skuba scenon protestuoti prieš idėją ieškoti kelių išiečiui lietuviui sueiti "people to people" principu su lietuviu Lietuvoje? Ar seniliškos nendrės traukiami? Railai nuo tautos nutrupą (ir tautai darosi sveikiau), bet tauta vis jauna ir gyva — gyvena sąlygose, kurias jai istorija užkrovė, bet tauta ir veržiasi į šviesesnę ateitį. Vienybė per 77 metus vis buvo su tauta — nesitraukia nė šiandien.

Dr Stepono Biežio gyvenimas tarp svajonių ir audrų

VYTAUTAS KASNIUNAS

Dr. Stepono Biežio 50 metų visuomeninio gyvenimo veikla nusėta jaunystės svajonėmis, stekimais ir nepasisekimais; laimėjimais ir džiaugsmais; audromis ir grumtynėmis, saulėtomis dienomis ir rūškanotomis tamsiomis naktimis.

Aušros spinduliais žėrintį vaikystės gyvenimą pasitinka rūstaus žodžiai: "Anel rašo, anel druko mums turēt neduoda, tegu, sako, bus Lietuva ir tamsi ir juoda"... Tai laikai, kai jaunutis Steponėlis, besidžiaugias rytmečio vyturėlio čirenimais ir mėlynąją tėviškės padangę, stoja slapton daraktorių mokyklon, kad pažintų uždraustąjį lietuvišką rašto mokslą. Ir šiuo metu mažylėlis pirmą kartą stoja kovon su pavergėju urėdninku ir po to laimingai pasprunka... Mokysiuos, mokslo ir šviesos stekstu, — sugniaužęs mažas kumštis kėlė į vaivorykštės spalvomis pasiopusią padangę.

Gimnazijoje jis jau aktyvus, apsisprendęs laisvės kovotojas, pasirengęs kopti į Biliūno pasakos kalną, norėdamas pasiekti laimės žiburį ir po to paskleisti po visą kraštą laisvės ir šviesos žiburėlius.

Rūstauja dangus, žemė kančiose paskendusi. Seka suėmimas, tardymas ir po to išduotas vilko bilietas uždaro kelią į tolimesni mokslą.

Sustota laimės žiburio kalno papėdėje. Tad nieko kito nebelleka, kaip įsirengti didelėn kelionėn už jurių, marių. Kas gi gali pastoti kelią jaunystės svejonėms, ryžtui ir užsidegimui!

Valparaiso universitete be studijų ir lietuvių studentų veikla labai gyva. Atėjo eilė studentui Steponui Biežiui skaityti paskaitą. Pasiruošė

gerai, bet, kai pirmą kartą reikėjo kalbėti akademiku tarpe, staiga pajuto, kad pradėjo drebėti rankos, džiūti lūpos, daužytis širdis. Ką ir kaip kalbėjo — nebeatsiminė, tik kai išgirdo katutes, jaunas medicinos studentas atsisėdęs pirmiausia patikrino savo pulsą ir patyrė, kad dar tebėra gyvas. Pirmoji pamoka buvo skaudi, bet dabar dr. Steponą Biežį mes pažįstame kaip įdomaus, sklandaus ir stilingo mintijimo kalbėtoją.

Po studijų, diplomo ir I Pas. karo naujan gyvenimo kelin išeina gabus vis garsėjantis chirurgas.

Praktika didelė, ilgos darbo valandos, dūsta laiko erdvėje ir profesiniame darbe, bet visa tai nepaguodžia jaunos širdies, reikia ko nors daugiau, reikia atlikti duotus pasižadėjimus tėvynei numylėtai, reikia skleistį lietuviškus laimės žiburėlius, kad jie pasklistų po visus namus, kur gyvena broliai ir seserys, kad dar labiau sužerėtų kur jie rusena, kad būtų uždegti ten, kur liko tik anglis ir pelelai. Todėl visa energija įsijungia į lietuvišką visuomeninį gyvenimą ir... vėl nusivylimas, kuris baigėsi laimingiausia gyvenimo valanda.

Pamilęs lietuvišką dainą, nutarė įsijungti į tada garsų Birutės chorą, bet, deja, dirigentas Mikas Petrauskas, patikrinęs balsą, padarė labai griežtą sprendimą: Tamsta neturi balso ir chore negali dainuoti... Ką daryti? Operuoti gerklę ir tvarkyti balso stygas? Ne, — nutarė jaunas chirurgas. Geriau eiti pas auksakalį ir nupirkti aukso žiedelius, nes širdis jau buvo pavillota dailios gražiabalsės solistės Onutės. Išėitis surasta, laimė sušvytėjo ir dabar ponis Biežienė dainavo, o ponas Biežis chorui pirminkavo.

Vytautas Kasniūnas kalba dr. Biežio minėjime.

tarnautų tik Lietuvai ir lietuviams. O tas kelias, tai platusis tautiškas kelias, kuriuo ano meto tautiečiai keliavo. Šituo keliu keliaujant jo veiklos rėmai dar labiau išsiplėtė ir buvo nuveikti dideli darbai.

Bet ir čia neapsieita be liūdesio ir nusivylimo, be laimėjimų ir džiaugsmo. Kai tautininkai, tada susibūrė į Amerikos lietuvių Misiją, vadovaujami didždvasio lietuvi Antano Olio, 1940 m. nuvyko į Washingtoną, kur aktyviai reikėsi ir dr. Steponas Biežis, darė žygius dėl Lietuvos laisvės, daug kongresmanų, senatorių bei State Departamento pareigūnų nenorėjo neklausyti jų žodžio. Bet po kelių dienų įtemptos veiklos daryti žygių pavyko, Lietuvos laisvės reikalai įgavo kitą formą ir jų duoti pareiškimai buvo net įregistruoti Kongreso pranešimuose.

Neužmirštinas dr. Stepono Biežio suorganizuotas sąskrydis Washingtono 1956 m., kada jis buvo Amerikos

Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkas. Sąskrydžio metu buvo plačiai pademonstruota lietuvių tautodailė, liaudies menas, muzika ir dainos. Sąskrydis pavyko labai gerai ir Amerikos politinė širdis dar labiau pažino lietuvių tautą ir jos kultūrą.

Susipažinęs su Antanu Vanagaičiu ir patyręs jo didelius užsimojimus lietuvių bėsi dirvonuose, dr. Biežis aktyviai įsijungė į Margučio veiklą ir per beveik 30 metų yra vienas iš tų stulpų, kuris laikė ir tebe laikovisą Margučio veiklos ir gyvybės pastatą.

Kaip kitų organizacijų veikloje, taip ir čia, jis yra visados ryžtingas, visados griežtai besilaikąs tikrovės reikalavimų ir visados ieškąs naujų priemonių geram tikslui siekti. Todėl, pažinęs lietuvių skautų veiklą ir jų didelius darbus, jis imasi organizuoti rėmėjus kurių dėka mes turime gražią stovyklavietę ir kitą reikiamą pagalbą. Ir tai tik pradžia didelių užsimojimų.

Lietuvių Studentų Tautininkų Korporacija Neo-Lithuania, įvertindama dr. Stepono Biežio nuveiktus milžiniškus darbus, pakviečia jį būti garbės filisteriu ir suteikia korporacijos spalvas. Šis įvykis jubilieato išgyventas su dideliu džiaugsmu, nes Pro Patria šūkis ir buvo jo gyvenimo kelias.

Kokios didelės taurios dvasios yra dr. Steponas Biežis, koks jis yra skaidrios, tyros, tolerantiškos ne

tik minties, bet ir visuomeninės veiklos vairuotojas, kokie šakoti ir platus jo veiklos darbai, vaizdžiai parodo 20 organizacijų rengiama ši garbinga sukaktis ir gausiai susirinkusi visuomenė. Tai graži vaivorykštės juosta po perkūnijos ir žaibų, po gyvenimo audros...

Tur būt, visi esame girdėję pasakymą, kas nori pažinti kūrėją žmogų, turi keliauti į jo kraštą. Tada ir mes dabar nuklyskime mintimis į jubilieato tėviškę, kur buvo įmintos jo pirmosios gyvenimo pėdos, keliaukime iš Panevėžio Pušaloto-Joniškėlio vingiuotu vieškeliu į Blūdžių kaimą.

Stūbuoja senų gluosnių šakos, liepos išdidžiai ištysusios, ir matome didelio sodo prieglobstyje stūksantį gimtąjį namą. Ten, tolumoje, išsiplėtusi žaltioji giria, netoliese vingiuoja Lėvens upė, ir, rodos, matome nuo Gasparų piliakalnio pakilantį milžino Gasparo dvaslį.

Milžinui atsisėdus į savo sostą, susirenka iš artimų ir tolimų apylinkių žmonės: jauni ir seni ir jis pradeda sekti pasaką, gražią ir ilgą tikrovės pasaką apie milžino dvasią išaugusį jų tėvynainį dr. Steponą Biežį ir jo gyvenimo palydovę, idėjų ir darbų rėmėją, puoselėtoją, gavintoją Ona Biežienę.

Nuslinko rūkas nuo giliai kalnio, ir sukeltos vieškelio dulkės nusėdo, bet liko įmintos pėdos gimtoje žemėje ir atliktos pareigos tėvynei numylėtai.

Kas sudaro pašto ženklų vertę

Į šį klausimą daug kas yra bandę atsakyti labai suglaustose formoje, tačiau niekam dar pilnai nepavyko to padaryti, nes čia jokia formulė nėra pritaikoma ir niekam dar nepavyko naujos sukurti. Visi pripažįsta, kad pagal dydį ir svorį pašto ženklai yra brangiausi daiktai pasaulyje, net brangiausių deimantų kainos toli atsilieka.

Brangiausių ženklų pasaulyje, yra laikomas Britų Gvijanos 1856 metų 1 c. ženklas. Jo dabartinis savininkas yra nežinomas. Paskutinį kartą tas ženklas buvo viešai išstatytas 1940 J. & H. Stolow varžytinėse, kur jį nupirko jo dabartinis savininkas. Kada jis vėl pasirodys į viešumą niekas nežino. Tačiau aišku, kad jo pasirodymas filatelinėje pasaulyje sukels maždaug tokį susidomėjimą, kaip "Mona Lizos" debiutas Washingtono.

Jeigu kada nors jis bus parduodamas, tai pradeda moji varžytinių kaina sieks apie \$100,000, o pardavimo kaina gali būti net dvigubai didesnė. Labai gailmas dalykas, kad jis atsidurs kuriame nors valstybiname muziejuje.

Kodėl tas ženklas yra taip vertinamas? Tiesa, to ženklo yra žinomas tik vienas egzempliorius, bet yra ir daugiau ženklių, kurių yra žinoma tik po vieną egzempliorių, tačiau jų kainos yra keleriopai mažesnės. Pats ženklas yra visai negražus, suteptas, visi kampan nukarpyti ir ant viršaus pašto viršininke inicijalai užrašyti rašalu. Normaliai kitas ženklas tokiame stovyje jau seniai būtų atsidūręs sąšlavynė. Tačiau šis ženklas yra visų

stambių ir turtingų filatelistų svajonė.

Ženklo vertė nepriklauso nuo gražumo, ar aukšto nominalo, taip pat beveik nepriklauso ir nuo jį išleidžiančio krašto. Didžiumoje brangieji ženklai priklauso Britų Imperijai, tačiau brangiausias Europos ženklas yra Švedijos. Brangiųjų ženklų sąrašas randame Badeną, Saksoniją, Egiptą, Ameriką, Havajus, Šveicariją, Ispaniją, Braziliją, Moldaviją ir t. t.

Reiškia, bet kurios valstybės ženklas gali tapti brangenybe. Kad ženklas taptų brangenybe, jis turi būti sunkiai gaunamas. Sunkiai gaunami ženklai normaliai tai yra senosios laidos, išleistos prieš filatelijos paplitimą. Tada niekas nekrepė į juos dėmesio ir jie žuvo, o likęs vienas kitas egzempliorius šiandien yra filatelinė brangenybė. Taip pat labai retos ir autentiškos klaidos.

Bet to dar neužtenka, kad ženklas pasiektų tokios garbės aukštumas, kaip jau minėtas Britų Gvijanos arba Mauritijs 1848 m. Reikia ko nors daugiau, reikia, kad jis taptų lyg legenda, kad būtų visų norimas ir ieškomas. Reiškia, pats ženklas savaime, nežinint koks būtų retas ar unikumas dar nėra automatiškai vertas penkiaženklės sumos. Tad, kas suteikia jam tą papildomą žavėsį ir garbės aureolę. Man atrodo, tai yra jo dabartiniai ar dar svarbiau buvę savininkai. Jeigu retas ženklas patenka į žymaus asmens rinkinį, kuris tą ženklią dėl kokių nors priežasčių ypatingai vertina, taitas ženklas tuo pačiu padeda eiti brangyn.

SPAUDOS SKILTYS

Rusai erdvės programą pradėjo prieš 10 metų, mes — prieš 5. Erdvėn, tačiau, jau iššovėme 120, rusai 30. Mums pernai pavyko iškelti satelitai Mariner, Tiros ir Telstar. Taip pat pavyko trys bandymai Saturno I raketos, pusantro milijono svarų smūgio. Ruošiamė Saturną V — 7-1/2 mil. sv. smūgio. Rusai, atrodo, patydomis ruošiasi kažkuo pasaulį nustebinti (ir propagandai išnaudoti). Spėjama, gal išbulino raketą virš ikšiam vartoto 800,000 sv. smūgio. Vienas jų satelitas skrieja Marso link ir, gali būti, apie spalį Maskva pasigirs turinti pavėkslų šios planetos paviršio. Gali būti, net ruošia "salerelę" erdvėje įkurti.

Iš Erdvės Tarybos sekr. Welsh pareiškimų spaudai

Chruščevio kalba susišauktiems intelektualams įdomi įrodymu, kaip stipri vidinė protų įtampa Sovietijos visuomenėje. Partijos diktatūra literatūrai ir menui, matyti, jau įgriso gana platiems sluogsniams. Chruščevas rašytojus ir menininkus norėtų padaryti partijos propagandininkais. Rašytojas Ehrenburg ir poetas Jevtušenko gi mano, kad intelektualų vaidmuo visuomenėje yra galvoti ir reikšti savo mintis. Jei šitokios pažiūros nebūtų plačiai praplitusios, nebūtų buvę reikalo susišaukti intelektualus ir išrėžti jiems Chruščevinį pamokslą. Diktatūra, matyt, jau čia, kad milijonai Sovietijos piliečių jau jevtušeniškai galvoja. Stalino nuvertinimas (paties Chruščevio 1956 m. pradėtas), matyt, tiek toli nuėjo, kad ima liesti ir patį Chruščevą. Klausama, kodėl jis tylėjo Stalinui niekšo darbus dirbant? Chruščevas dabar siekia teisintis pareiškimu, esą ne visi darbai buvę niekšiški. Kažip, ar prabudusią visuomenę įtikins?

NEW YORK TIMES

AMERIKOS LIETUVA NE VALSTYBĖ

Atkelta iš 4 psl.

vardu koplytelėje Washingtono katedroje. Kainuotų per \$350,000. Komitetui vadovauja vyskupas Brizgys ir Salatka, Baltimorės šv. Alfonso p-ja (prel. Mendelis) jau prižadėjo \$10,000, Sheandoah, Pa. kun. Karalius \$6,000, Tėvai Saleziečiai \$5,000, vysk. Brizgys \$1,500. Pinigai turi būti surinkti iki rudenio, kitaip vieta atiteks kuriai nors kitai tautai.

Urugvajuje įvyko II-as Pietų Amerikos lietuvių Kongresas, kurį Montevideo, lietuvių komunistai vadino "fašistiniu." Pirmas Kongresas buvo Buenos Airese, Argentinoje 1960 m. Iškelta, kad naujųjų ateivių dauguma "greitai emė iškeliauti į Dėdės Samo žemę," o Brazilijoje "gera dalis pasitraukė į geresnį, patogesnį gyvenimą ir nutolo nuo lietuviškojo veikimo." Jaunimas susitinkęs kalbasi vietine kalba. Liet. Enc. leidėjas, J. Kapočius, Kongrese buvęs, tačiau, džiaugiasi, kad 500 publikos bankiete, jaunimo dauguma kalbėjosi savotarpe lietuviškai. Kapočius yra gyvenęs Urugvajuje prieš 30 metų. Palyginęs liaudies gyvenimo sąlygas su anuometinėmis, sprendžia, kad medžiaginiu atžvilgiu jos blogesnės ir tuo pačiu esanti geresnė dirva komunistinei agitacijai.

Stebėtojas.

Brooklyno lietuviškos muzikologinės praeities pabiros

Pirmutinis lietuvių choras pradėjo veikti, kai 1891 m. atvykęs L. Ereminas suorganizavo "Mildos Giedorių Draugystę," veikusią 1894-5 m. Pradžioje buvo vien tik vyrų, po pusmečio įsijungė ir moterys.

L. EREMINAS

Tais laikais jokio bažnytinio choro nebuvo, nors buvo tik galvojama apie lietuviškos parapijos steigimą. Po poros metų "Mildos" chorui palrus, buvo tuo pat vardu suorganizuotas vien tik vyrų choras, veikęs 1909-1914 m. Šalia to 1910 m. veikė ir "Dainos" vyrų choras. 1911 m. So. Brooklyne organizuotas prie "Jaunų Vyrų Klubu" vyrų choras ir apie 1924 m. organizuotas E. New Yorke vaikų choras "Vyturėlis," 1912 m. organizuotam "Aidų" chorui, kaip ir jau minėtiems, vadovavo L. Ereminas. Jis net Newark, N. J., buvo tuo laiku organizavęs V. Kudirkos vardo chorą.

L. Ereminas su savo choralais rengdavo koncertus, o programai atlikti nekarta buvo pasikvietę latvių, vokiečių ir lenkų choras. Tai buvo panašu kiek į mažutes dainų šventes.

M. Petrauskas, paruošęs Brooklyne "Malūnininką ir Kaminakrėtį" ir "Adomas ir Jieva," išvyko Chicagon, Z. Skirgaila grįžo Paryžium.

M. Petrauskas Chicagoje surengė savo koncertą ir organizavo "Birutės" chorą. Šia proga prisimintina keletas savotiškų nuotykių iš jo veiklos, kai jis pradėjo "laužti pirmuosius ledus," rengiant lietuviškus koncertus.

Pradėjęs veikti su choru, kurį vėliau pavadino "Birutės" choru, pradžioje už pamokas neimdavo nieko; po tam tikro laiko paprasė mokėti už pamoką tris dol.

Tegu jis pats apie tai kalba toliau: "Prasidėjo choro lyg nepasitenkinimas ir, žinoma, tartasi, ar verta tlek mokėti. Vienas choro narys atsistojo ir sako: "Aš dirbu skalbykloje ir gerai gyvenu su skalbyklos šeimininku, tai paprašysiu šeimininko ir Petrauskui darbo skalbykloje, tai mums tuomet gal užteks mokėti jam vieną dol. už repeticiją."

Aš supratau kad tas žmogus ne kokiam mano asmens

MIKAS PETRAUSKAS

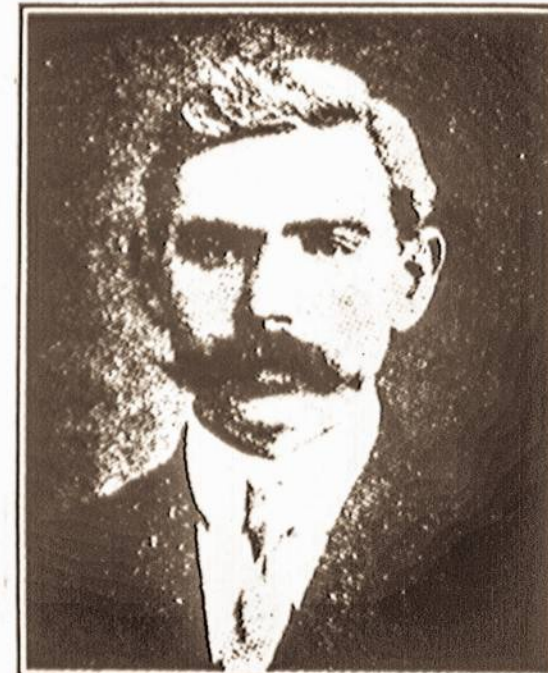
Juozas Žilevičius

pajuokai tai sako, bet taip jam išrodo geriausiai, ir aš į tai atsakiau: "Vyrail! jeigu aš tai daryčiau, ką štai vienas iš choro narių sakė, tai aš būčiau daugeliu atžvilgiu neteisingas ir nesąžiningas žmogus. Aš mokiaus muzikos apie 25 metus, leidau tai profesijai pinigų ir darbą įsigyti žinioms, kurios tai profesijai reikalingos ir kas yra reikalinga žmonių lavinimui, pagaliau eičiau skalbyklon atiminti vietą iš tokio žmogaus, kuris kaip kartas tinka skalbyklai. Kur pastarasis raštų sau duoną, jeigu aš eičiau ne sulyg savo profesijos atiminti kąsį duonos nuo tikro, papras- to darbininko ir gal varguolio? Būtų mano prasižengimas prieš visuomenę, kad nedirbu to darbo, kurį mažiau kas gali dirbti ir nuskalsčiau prieš tą patį varguolį, kuris neturi jokio amato" (Taip rašė prisiminimuose pats M. Petrauskas "Sandaroje," 1927 m.).

Kai surengė Chicagoje pirmąjį savo koncertą, klausytojai sudarė du skirtingus sparnus — jo įvertinimus. Vieni koncerto metu tarp savęs garsiai kalbėjosi ir iš ložų vieni kitiems garsiai reiškė savo nuomones, girdi, "Mislįjau, kad čia kažkas bus, o jis tik visą vakarą dainuoja ir dainuoja pats vienas." Kiti — entuziazmo pagauti, gėles, kaip snaigės mėtė į sceną.

Tų metų rudenop pirmuosius koncertus ruošiant Naujosios Anglijos kolonijose, jam juos rengti padė-

jo M. Paltanavičius ("Amerikos Lietuvio" buvęs leidėjas-redaktorius). M. Petrauskas apie tai rašo (ten pat): "Norint ką nors daryti, reikėjo lenktis dviem "bosam": kunigui ir karčiarninkui. Buvo visgi žmoniškų kunigų: Pėža, Varnagiris, broliai Skripkos, T. Žilinskas, Serafinas ir keli kiti. Su nekuriomis karčiarninkais buvo vargas, nors iš jų keletas buvo inteligentiškų žmonių... Užlaikytojus karčiarnybei labai žmoniškus radau Waterbury, New Britain ir ypač Shenandory... Padarai koncertą ir būna arti lietuvišką karčiarną, kartais vienas-kitas karčiarninko klientas irgi ateina koncertan. Karčiarninkui išrodo, kad tai jo biziui negerai, žmonės mažiau begeria. Todėl buvo atsitikimys, kad karčiarninkas atslunčia savo bernus ir tie pradeda daryti "koncertą"-trilukšmą ir mano koncertą suardo. Kartais pasitaikydavo salė prie karčiarnos, tal karčiarninkas, laike koncerto, atslunčia savo "bartenderius" ir tie

MIKAS PALTANAVIČIUS

nešioja gėrimus po salę, kuomet pildai koncertą.

Vienoj vietoj, su atsidėjimu giedu koncertinę ariją Mozarto, o "bartenderiai", be jokių atodairių, vaikšto publikos tarpe ir šaukia: "Ką gersi?". Aš dainavęs sustojau ir paprašiau p. M. Paltanavičiaus, kuris man 1907 m. padėjo Amerikoje koncertus rengti, kad "bartenderius" nors laike koncerto "nuo tokio biznio sustabdytų. M. Paltanavičius tą padare, bet atėjo pats karčiarninkas su savo banda, pertraukė mano koncertą galutinai, ir mes turėjome eit lauk."

Šių žodžių autoriui M. Petrauskas yra sakęs, jog kitoje vietoje po panašaus "bartenderio" sustabdymo, karčiarninkas už salę grąžinęs nuomą ir paprašęs artistus išėiti, negadinti jam biznio.

Kai M. Petrauskas turėjo savo pirmą koncertą Brooklyne, jam įsįdainavus, klausytojai pareikalavo, girdi: "Jei tu moki lietuviškai dainuoti, padainuok mums "Marselijetę" lietuviškai.

Suprantama, M. Petr. jų norą išpildė, už tai susilaukdamas milžiniškų ovacijų. Matyt, dalis susirinkusiųjų jau žinojo kad M. Petr. čia yra atsidūręs nuo žandarų persekiojimų ir kad jo revoliucinės dainos jau buvo dainuojamos revoliuciniuose būreliuose iš rankraščių, nes 1908 jau buvo išspausdintas rinkinys "Kovotojų giesmės," kurių tarpe buvo ir jo dainų, nes jas pradėjo lietuviškiems tekstams tvarkyti 1904 m. Petrapily.

Savo antrosios koncertinės kelionės metu jis jau buvo visur, su mažom išimtim, širdingiausiai su-

Pijus Bukšnaitis, atbėgęs nuo caro žandarų 1905 m. į JAV, šalia pagrindinės tarnybos pradėjo veikti su choralis Brooklyne. Vadovavo: Brooklyno Revoliucijonierių, Tėvynės Mylėtojų, Scenos Mylėtojų ir Maspetho Lyros chorams. Su tais choralais jis rengė koncertus, statė nem aži operėčių, pats jas versdamas, vaidindamas ir režisuodamas. Atvykus iš Chicagos Ks. Strumskiui, vėliau jis darbovali su juo bendrai.

Prieš 55 metus atvyko, irgi nuo caro žandarų pasprukęs, dainininkas, kompozitorius Mikas Petrauskas. Drauge su juo atvyko ir pianistas, tuo metu dar Paryžiaus konservatorijos studentas Zigmās Skirgaila (praieitais metais miręs Kaune).

Trumpai pabuvojė Brooklyne, abu išvyko į Naujos Anglijos apylinkę ir ten pradėjo ruošti savopirmuosius koncertus. Koncertavę Bostone ir apylinkės kolonijose, rudenop išsiskyrė:

Mano kelias į muzikos meną

AT SIMINIMAI

ABFoderka

Valsčiaus raštininkas mokosi vargoninkauti

TĘSINYS iš pr. numerio

Ilgainiui tėvo pyktis atslūgo. Jis vėl pradėjo galvoti, ką gi toliau su manim daryti.

— Sakyk, Antanuk, kuo tu pats nori būti? — klausė tėvas.
— Vargonininku, — atsakiau.
— Taip tai taip, bet kur mokytis vargoninkauti? Vargonininkai nelabai nori kitus mokytį, kad iš jų duonos neatimtų, — aiškino tėvas.

— Kaipgi aš atimsiu jam duoną?
— Mat, bažnyčių ne tiek jau daug, o visose yra vargonininkai. Kai atsiras naujas, jaunas — gali seną pavaryti.

— Mūsų vargonininkas jaunas, jam nėra ko bijoti. Aš išvykčiau kur toli, į kitą parapiją.

Mano svajonės plaukė viena, o gyvenimas — kita vaga. Netrukus tėvas įtaisė mane Jurbarko valsčiaus valdyboje raštininku. Iš pradžių teko būti "perepisčiu," t. y. valsčiaus sekretoriaus padėjėju. Turėjau perrašinėti įvairius raštus. Viršaitis Virkeltis, gero būdo žmogus, išmanė savo darbą ir gerai mokėjo rusų kalbą. Jis pats buvo ir vyresnysis raštininkas — sekretorius, išgerti jis, tiesa, labai mėgdavo; dažnai mane slysdavo atnešti degtinės.

Perrašinėdamas raštus, kartais ir kokią kapeiką užsidirbdavau. Vėliau man ėmė mokėti ir nedidelį mėnesinį atlyginimą, kurį visą atiduodavau tėvui, kad tik nesijustų vėl į kaimą.

Raštininko darbas man taip pat nepatiko. Vis zirzdavau tėvui, kad leistų mokytis muzikos.

Kartą tėvas paprasė vietos vargonininką A. Pocių pamokyti mane nors kiek muzikos — gal kada išmoksiu ir vargoninkauti. Pocius mėgo mane, kaip gerą choristą, ir sutiko retkarčiais duoti man muzikos pamokas bei leisti paskambinti jo fortepijonu.

Vargonininkas gyveno tolokai nuo bažnyčios ir tingėdavo sekmadienais anksti keltis "gadzinkų" (rožančiaus) groti; tad sugalvojo mane pagreitintu tempu išmokyti groti tas "gadzinkas."

Koks buvau laimingas, kai pramokau kiek pagroti vargonais! Man atrodė, jog nieko nėra pasaulyje gražesnio už vargonų muziką... Kai pramokau "gadzinkų," Pocius pavedė man jas visada atlikti. Šaltais žiemos sekmadienų rytais prikdavau savo tėvelį, kuris taip pat mėgo pagledoti, ir eidavome abu į bažnyčią. Aš grodavau ir

traukdavau altu, o tėvas man atsakydavo baritonu. Tapome "garsenybėmis" — "gadzinkų" giedotojais Jurbarko bažnyčioje... Vėliau šiaip taip pramokau ir štokladienais mišias groti. Tykodavau, kaip katinas lašinių, dažniau pavargonuoti.

Pradėjome su tėvu galvoti apie Juozą Naujalį, Kauno katedros vargonininką; jis tada buvo įsteigęs vargoninkų kursus. Vieną dieną išsirengėme pas jį į Kauną pasiteirauti, kokios ten sąlygos mokytis.

Nuvažiavę sužinojome, kad Kaune įsikurti sunku. Norint išsinuomoti kambarį ir štokį tokį fortepijoną, užmokėti Naujalui už pamokas, reikėtų apie 15 rublių per mėnesį. Tėvas gi teuzdirbdavo 21 rublį ir turėjo išlaikyti didelę šeimą. Aišku kaip diena; tiek pinigų man vienam išleisti jis negalėjo. Mano svajonė tapti geru vargonininku pasirodė neįvykdoma.

Norėdamas mane kiek palinksminti, tėvas išnuomojo vienai valandai dviratį pasivažinėti po Kauną. Tai buvo man didelis malonumas; ant tokio gero dviračio Jurbarko dar nebuvau sėdėjęs. Važiuojant slaura gatvėse aplink rotušę, pasipainiojo mažas vaikutis, ir aš kebertokšt pargriuvau, gerokai susižeidžiau kelį bei perplėšiau naujas kelnes. Še tau malonumas! Tėvas norėjo ir šią nesėkmę užtrinti; nupirko saldinių ir riestainių, kad tik apsiminčiau.

Apžiūrėję Kauno įžymybes, sėdome į garlaivį ir grįžome namo.

Vėl buvau raštvedžio padėjėjas, o muzikos srityje tenkinausi "gadzinkomis."

Po metų Virkeltis pasitraukė iš viršaitio ir raštvedžio pareigų. Atėjo naujas viršaitis — vokiečių kalvis Krauzas. Jis buvo visiškai neraštingas, tad mane paskyrė vyresnį vyresniuoją raštininku — raštvedžiu.

Tėvas labai didžiavosi tuo mano paaukštėjimu tarnyboje. Man gi šios pareigos buvo per sunkios, bet atsikątyti negalėjau — bijojau, kad tėvas vėl neišsiųstų kur į kaimą siūti ar klaulų ganyti... Taigi, dar būdamas vaikas, pradėjau raštininkauti, gavau padėjėją ir palyginti neblogą atlyginimą.

Anais laikais tarnautojų tarpe buvo labai paplitęs kyšininkavimas. Neišvengiau jo, deja, ir aš...

Mokėsi rinkėjas ("sborščikas") Ickovičius mane pamokė imti kyšius. Jis paruošdavo kyšiams dirvą; iš anksto pranešdavo, kad paso bei vizos vykti užsienin atels toks ir toks žmogus, na, o mano pareiga būdavo atėjusiam sa-

Profesorius Juozas Žilevičius (sėdi viduryje) Muzikologijos Muziejue, Chicagoje. Iš k. stovi: Vaidelys, Bertulis ir K. Baltramaitis.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

ARENA — egzilų rašytojų PEN centro organas, lapkričio laida, Nr. 9. Kaip anksčiau kiti to žurnalo numeriai buvo skirti susipažinti su įvairių tautų rašytojais ir literatūra, taip ir šis numeris yra panašus. Jis skirtas susipažinti su bulgarų literatūra. Žurnalas spausdinamas Anglijoje.

PLAUK, MANO LAIVELI—Petro Sagato eilėraščių rinkinys su Žinos Morkūnienės viršeliu ir vinjetėmis. Išleista autoriaus lėšomis, spaudė Morkūno spaustuvė Chicagoje.

SOLISTAS ANTANAS SODEIKA, kuris dabar gyvena ir profesoriauja Vilniaus Konservatorijoje, taip pat minimas prof. J. Žilevičiaus įdomiame rašinyje "Brooklyno lietuviškos muzikologinės praeities pabiros". A. Sodeika, gyvendamas Amerikoje, anais laikais buvo žinomas, kaip vienas veikliausių scenos darbuotojų. Susitikęs su V. Tysliaviene Vilniuje per pr. metų Kalėdas, Sodeika jai padovanojo savo atsiminimų knygą "Mano keltas į muzikos meną", kuri dabar spausdinama šiuose Vienybės puslapiuose. Sodeikos atsiminimuose (išleido Valst. Grožinės Literatūros Leidykla Vilniuje, 1958 m.) taip pat plačiai rašoma apie jo veiklą ir gyvenimą Amerikoje.

tinkamas, Brooklyne 1910 m. "Mildos" choras įteikė jam vainiką su įrašu: "Tu sužadina mūsų sielą, todėl gyvuok ir dirbk!"

Jis jau tuoliai turėdavo po kelis sėkmingus koncertus savaitėje. Organizuodamas, kur tik sustodavo, nors ir trumpam laikui kolonijoje, kad ir mažučius chorelius, įtraukdamas kolonijos gabesnius dailininkus, padarydamas kiek pamokines solistais savo rengiamam koncerte ar statomoje operetėje, jį štai plačiai pagarsėjo. Ypatingai N. Anglijoje daug jam talkino jaunutė studentė Nora Precikevičiūtė (dabar žinoma mūsų visuomenininkė ir muzikė Gugienė). Ji dainuodavo, organizuodavo jam muzikinius parengimus, akomponuodavo ir pan. Jos tėvų namuose buvo jo prieglauda (Waterbury, Conn.).

Pabaiga sekančiame numeryje

NORA PRECIKEVIČIŪTĖ-GUGIENĖ

SULAUŽYTOS DIENOS

JUOZO PAROJAUS PIRMOJO ŠIUO VARDU EILĖRAŠČIŲ RINKINIO PASIRODYMO PROGA

STASYS JAKŠTAS

Išstumti iš savo žemės, lyg rudenį paukščiais išskridę, išburiome po visą pasaulį: vienų apšaukti nusikaltėliais, kitų sutikti

kaip padegėliai, laisvojo tautų priglausti kaip laisvės kovos draugai.

Jau keliolika metų einame "amžino žydo" keliu, dažnai pavargę, bet nepalaužti ir nepalūžę, nes mus veda viena didžioji mintis ir pareiga — kovoti už savo tautos išlaisvinimą.

JUOZAS PAROJUS

Igoje tremtyje pavargtuome, o gal ir išbirtume, kad ne mūsų dvasios vada! ir minties palydovai — rašytojai, dainiai, poetai... Ne tik Maironis, bet mūsų tautą į atgimimą vedė Vienažindis, Strazdelis, Višteliauskas...

Ir tremty mūsų mintį gaivina ne tik Brazdžionis, Aleksandriškis, Tysliava, Bradūnas, Nagys, bet ir būrys lygių ar ir mažesnių poetų ir dainių. Jie veda mus ir išvės vilties keliu į laisvės atgavimą.

Tuo vilties taku brenda ir J. Parojus, savo pirmuoju "Sulaužytų Dienų" eilėraščių rinkiniu bandą, priminti mūsų pareigas. Kaip kiekvienam, taip ir Parojui, nuėjusiam keliolika tremties metų, kartais laisvės viltį užstoja kasdienybės mūrai ir todėl pavargęs guodžiasi: "Ir būna kartais liūdna, Toks vienišas jauties, Kaip rudenį rugiena, Be tikslu, ateties..."

(Mintys, dsl. 23).

Tęsiama 10 psl.

kėdavo parašyti pinesnius, ne įprastus raštus, aš turėdavau išstis dienas raustis nuorašų bylose, ieškodamas panašaus rašto, kad galėčiau jį nukopijuoti. Sugaišdavau daug laiko, ir tai mane slėgė, vargino. Mano laimei, virš mūsų raštinių gyveno lietuvė advokatė Skirgailienė, su kuria susipažinau, vaidindamas piemenuko rolę spektaklyje "Amerika pirtyje." Ji, užjauzdama mane, visados mielai padėdavo įveikti kanceliarinius sunkumus, pamokydavo atsakyti į raštus, kurie man būdavo neaiškūs.

Raštininkaudamas ėmiau dar uoliau mokyti muzikos pas A. Pocių. Tėvas, sužinojęs, kad Slavikuose kažkas parduodąs senovišką fortepijoną ("tafelį") už 24 rublius, nutarė jį man nupirkti, kad turėčiau savo muzikos instrumentą. Buvo pavasaris. Dėdė Puišys arkliais vežė tą fortepijoną per Nemuną, ledams tirpstant. Kai dėdė buvęs jau netoli kranto, ledas ėmęs lūžinėti. Jis surėžęs botagu savo bėrliams, tie kibę iš visų jėgų ir laimingai išvežė. Už tai atsidėkodamas turėjau dėdei pasižadėti pirmiausia išmokti polką ir, jam atvykus pas mus į svečius, pagroti kaip sutikimo maršą.

Turėdamas namuose muzikos instrumentą, sugalvoju suorganizuoti naminį chorą, kuriame dalyvavo šeimos nariai: mamytė, tėvelis, seserys ir broliai. Išmokiau juos giedoti Halerio mišias ("Missa tertija") keturiais balsais. Giedojome savo malonumui, o aš tokiu būdu mokiausi chorvedybos. Atvykus kunigui kalėdoti, mes turėjome koncertuoti. Kalėdininkams tai buvo didelė staigmena ir pramoga; už tai mane gyrė ir vargonininkas A. Pocius. Atsiradus namuose fortepijonui, visai kitaip sekėsi man ir muzikos pamokos. Šiuo išsklerusiu fortepijonu pramoko groti taip pat broliai Stasys ir Stepas. Aš itin pamėgau chorvedybą ir giedoti chore, — ir šiuo metu buvau bažnytinio choro dalyvis.

Mano pirmasis muzikos mokytojas A. Pocius apylinkėje buvo išgarsėjęs kaip gabus vargonininkas ir chorvedys. Be mišraus choro, jis buvo suorganizavęs vyrų chorą, — jame aš pradėjau giedoti jau pirmuoju tenoru. Išmokome Vito šv. Pranciškaus mišias keturiems vyrų balsams. Šis repertuaras mūsų chorą plačiai išgarsino. Mus labai dažnai kviesdavo kalmyninės parapijos. Važiudami keliais vežimais per kaimus ir miškus, dainuodavome. Apylinkių gyventojai sutikdavo mus, gėrėdamiesi dainomis, gerai pavaišindavo ir dažnai kelionėn į vežimą įrisdavo statinę alaus, įdėdavo sūrių. Suprantama, man, jaunuoliui, tokios gastrolių labai patikdavo.

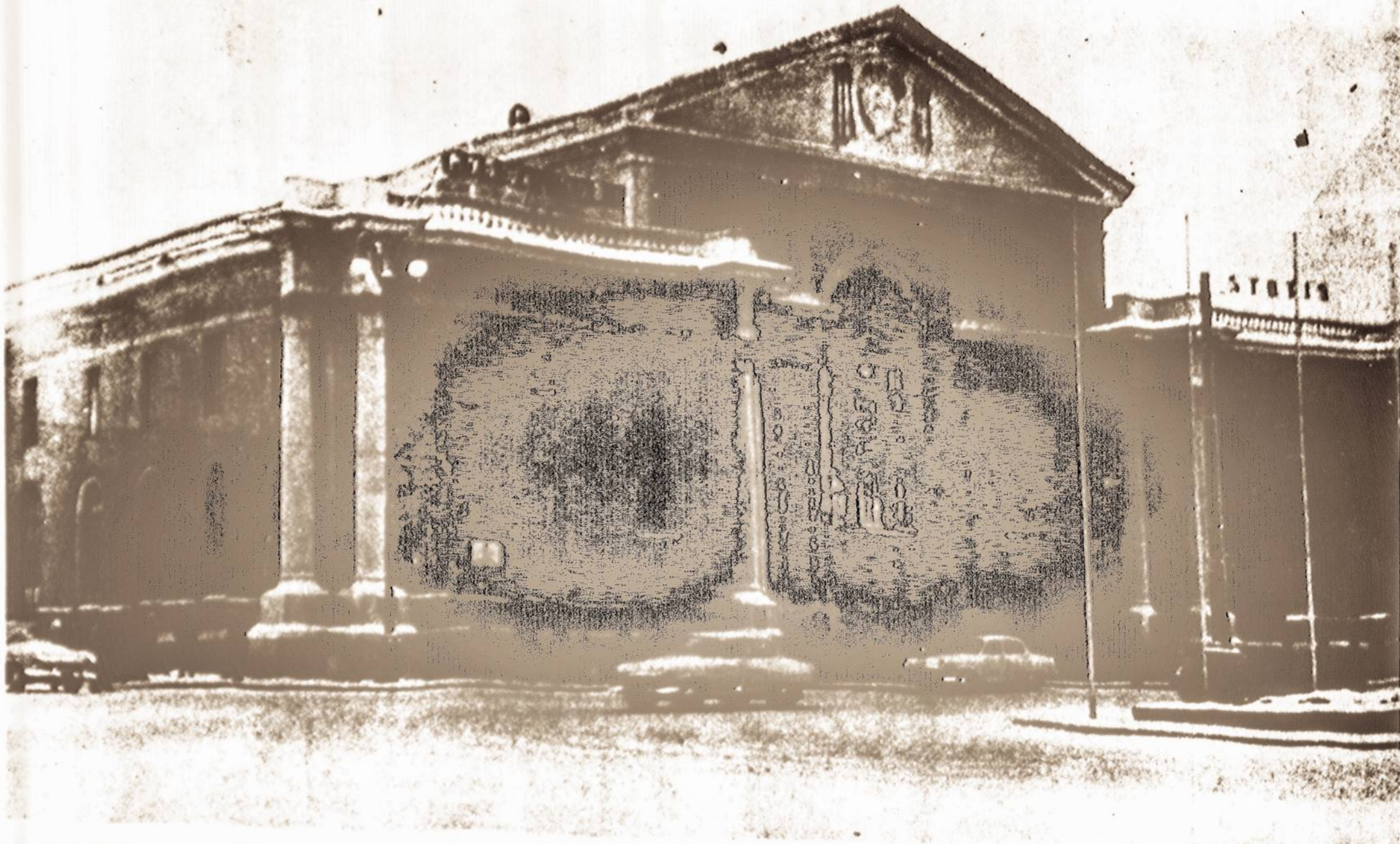
Teko vaidinti ir mėgėjų spektakliuose. Pirmą kartą Jurbarke vaidinant Keturakio "Amerika pirtyje," aš gavau piemenuko vaidmenį. Režisavo advokatė Skirgailienė; Vinco vaidmenį atliko Stasys Šimkus. Šis "debiutas" man pavyko gerai: gyrė ir režisierė, ir kai kurie žiūrovai. Žinoma, tėveliui buvo proga manimi pasididžiuoti. Šis pirmasis pasirodymas scenoje ir man pačiam buvo malonus.

Bus daugiau

kyti, kad neturiu laiko, esu labai užimtas, tegu jis ateinaš kitą kartą ir t. t. Klientas gi turėdavo tą pačią dieną vykti į Vokietiją. Norėdamas greičiau gauti pasą bei vizą, jis būdavo priverstas duoti kyšį, kurį dalindavau su Ickovičium. Viršaitis mūsų kombinacijų nesuprato. Tuo būdu greta mėnesinės algos man atsirado laisvų kapeikų, už kurias aš pirkdavau saldainių "diušes" ir jais vaišindavau mergaites choristes; bažnytiniam chore aš ir šiuo metu dalyvavau.

Nepaisant didesnės algos ir pašalinių pajamų, raštininko darbas man nelabai patiko. Juk buvau dar jaunas, nepatyręs, o darbas atsakingas ir sunkus. Kartais, kai rei-

NUOTRAUKOS IŠ LIETUVOS: Viršuje - per karą sudegusi Vilniaus geležinkelio stotis atstatyta sovietiniame stiliuje..

Viduryje: Čiurlionio gatvės gale, netoli Vingio parko, universiteto studentų bendrabučių kolonija.

Apačioje: Gedimino gatvės pradžioje, priešais Katedra, kuri dabar paversta Paveikslų galerija, jaunos studentės eina slidinėti. Šie ir kiti vaizdai matomi filmeje "Žiema Lietuvoje".

Lietuvoje

* Vilniaus Tiesa, pasigardžiuodama rašo apie tai, kad Klaipėdos uosto darbininkai atsisakė pakrauti laivus, kurie norėjo gabenti anglis į Prancūziją kaip tik tuo laiku, kai Prancūzijoje vyko angliakasių streikas. Šią jų gestą Tiesos korespondentas vadina solidarizavimu su Prancūzijos darbininkais.

Kaip iš tos Tiesos korespondencijos paaiški, vienu laiku Klaipėdon anglies paimti buvo atplaukę prancūzų, suomių ir švedų laivai. Jie būtų gabenę į Prancūziją Donbaso antracitą.

* Klaipėdoje kovo 16 d. nuleistas į vandenį pirmas Lietuvos žvejams pastatytas didysis traleris. Jisai esąs 2 tūkstančių 370 tonų sunkumo.

* Latvijos valstybinė leidykla išleido latviškai Kristijono Donelaičio "Metus" su Vytauto Jurkūno iliustracijomis ir dail. Harijaus Purvinio apipavidalinimu.

Į latvių kalbą veikalą išvertė Paulis Kalva, o knygos išleista 8,000 egz. Vertėjo žodyje pateikiama žinių apie patį Donelaitį ir papasakota "Metų" vertimų į latvių kalbą istorija. Pasirodo, latviai su šiuo Donelaičio kūrinio iš dalies buvo susipažinę pirmą sykį 1882 m., kai K. Vatsonas savo kalendoriuje paskelbė "Pavasario linksmybių" ištraukų vertimus. Donelaičiu domėjosi ir latvių poetas Janis Rainis ir vertė "Metus," bet jo vertimų neužsiliko, nes žandarai, areštuodami Rainį, kartu su kitais, paėmė ir tuos vertimus.

Donelaičio "Metus" yra vertė ir kiti latvių rašytojai - Sudrabų Edžius ir Janis Jansudrabinskis.

* Anglija Čekoslovakijoje atspausdinti užsakytoje knygoje "Pasakų medis" (anglų kalba) sudėjo į rinkinį apie 200 įvairių pasaulio tautų pasakų. Į rinkinį įtrauktos ir trys lietuviškos pasakos: "Karalius ir duobkasys," "Ilgą dieną" ir "Du viščiukai."

Pabaltijo kraštuose trūksta vaistų

Pagal vokiečių spaudoje, š. m. pradžioje paskelbtas žinias, gautas iš Švedijos, Skandinavijoje gyveną pabaltiečiai patyrė, kad privačiuose laiškuose iš pavergtų Pabaltijo kraštų vis dažniau užsimenama apie vaistų trūkumą. Tai kelia rūpestį vakaruose gyvenančių tarpe.

Pagal gautas žinias, sovietinės vaistų gamyklos produkcijos planus išpildančios tik ligi 30 - 70%, o sovietų nustatytos vaistams iš užsienio gauti sąlygos faktinai neįvykdomos. Vaistų trūkumas, be to, butų stoka, jų blogos sąlygos sukėlusi os kai kurių ligų, pvz., plaučių susirgimų, padidėjimą.

Apie tai paskelbė sovietiniai leidiniai (Estijos

Mokslų Akad., Biologijos serija, 1962-1). Auga nelaimingų atsitikimų skaičius darbovietėse. Estijoje ypatingai pakilo apsinuodijimų skaičius arseniku. Estijos sostinėje -- Talline 300,000 gyventojų teturi gyvenamąjį plotą, kuris maždaug siekia 2 ml. kv. metr. Čia įkaltomi įvairūs barakai ir kiti bėdos statiniai.

Švedų spaudos pranešimais, sovietų valdžios organai Rygoje uždarė baptistų bažnyčią, nugriovė jos bokštą ir dabar rengiasi ją paversti televizijos stotimi. Jau anksčiau buvo uždarytos penkios iš aštuonių Rygos baptistų bažnyčių.

SILVER BELL BAKING CO.

A. RADŽIŪNAS, Savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona. Pyragai vedybiniams ir kitokiems pokyliams.

36-40 Stagg St., Brooklyn 6, N. Y.

Telefonas: STagg 2-5938

Kiek Lietuvoje
surenkama uogu?

Vilniaus radijo duomenimis Lietuvoje kasmet surenkami tokie uogų kiekiai: apie 12,000 tonų mėlynių uogų, apie 5,000 tonų bruknių, 3,000 to. aviečių, 2,000 spanguolių ir 1,500 to. žemuogių. Dabar uogomis jau susidomėjo maisto pramonės darbuotojai ir žinoma, bus siekiama lietuviškas uogas eksportuoti ar sušelpiti įvairias sovietines respublikas. Lietuvos mokslininkai, botanikai atlieka tyrinėjimus. Nustatyta, kad Lietuvoje augantieji čiobreliai žydėjimo metu iš kiekvieno hektaro ploto išskiria 380 kg. nektaro. Esą, čiobreliai, augę nenaudojamose dirvos pakelėse, pamiškėse, esą puikia bičių ganykla.

S. m. kovo 9 d. Londone įvykstančio fortepijono ir alto rečitalyje, greta Beethoveno, Brahmsio, Debussy atliktas komp. Balio Dvariono kūrinys "Tema su variacijomis". Atlikėjai - altistė Nensi Dibli ir pianistė Barbara Lerein.

* Moterų Vienybės paskutiniame susirinkime buvo prarasta rinkliava Vasario 16 Gimnazijai. Gauta 25 dol. Šiame susirinkime P. Montvila pademonstravo įvairių filmų iš lietuviškų pramogų.

Jų darbo dėka Vasario 16 Gimnazija gavo \$1000: New Yorke įvykusios madų parodos komitetas savo pirmininkės A. Kazickienės rezidencijoje susirinkęs posėdžio, suvedant parengimo apyskaitą. Iš k. į d.: M. Varnienė, J. Vytuvienė, S. Abraitienė, A. Kazickienė, P. Valaitienė, (modelis iš Chicagos), E. Baltrušaitienė, F. Ignaitienė, ir J. Matulaitienė. Trūksta O. Valaitienės ir M. Žukauskienės. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Kalbant apie madas... V. Tysliavienė, neseniai apsilankiusi Lietuvoje, Dailės Kabinete, Kaune, mieruojasi tautišką kostiumą. Z. Serafino nuotrauka

RENKA MEDŽIAGĄ GINTARO MUZIEJUI

Pagal Pr. Gudyno "Literatūros ir Mene" (4 nr.) straipsnį, Kultūros ministerijai pavedus, Vilniaus Valst. dailės muziejus šiais metais Palangoje atidaro gintaro muziejų. Bus siekiama lankytojus supažindinti su visa gintaro istorija, būsiąs pavalzduotas gintaro apdorojimas, jo paplitimas bulvyje ir pan. Tačiau, pagal Gudyną, jau susiduriama su dideliais sunkumais, nes sunku surinkti reikšmingus gintaro gabalus ar dailės gintarinius kūrinius. Dabar kreiptasi į visuomenę, kad ji savo rinkiniais talkintų muziejui, juos per-

leisdama. Ieškoma ne tik gintaro gabalų, bet ir jo apdirbimo priemonių, įrankių, literatūros apie gintarą, archeologinių radinių, dainų ir legendų.

Kauno konservų fabrikas jau seniau buvo žadėjęs į prekybą pasiūlyti obuolių-erškėtrožių sultis, tačiau jos parduotuvėse dar nepasirodė. Obuolių-erškėtrožių sultys esančios gerai įvertintos, turinčios gerą skonį, daug vitaminų ir jos šiais metais žadamos prekybos tinklui.

VĖŽIO PROFILAKTIKA

Prieš žmonijos pabaisą — vėžį kovoja viso pasaulio mokslininkai. Jų pastangų rezultatai vis sėkmingesni.

Kovoje su vėžiu didžiulę reikšmę turi jo profilaktika ir ankstyvoji diagnostika, t. y. — būdai užkirsti šiai ilgai keltą, išaiškinti ją pačioje užuomazgoje ir nebeleisti jai toliau vystytis žmogaus organizme.

Moterys dažniausiai serga genitalijų (lytinių organų) piktybiniais augliais, o jų tarpe didžiausią vietą užima gimdos kaklelio vėžys (apie 85%). Sergančiųjų tarpe ypač daug (apie 35-39%) moterų, kurių amžius svyruoja tarp 41-50 metų. Tai rodo, kad šiame amžiuje ikivėžiniai susirgimai gali lengvai pereiti į vėžį.

Reikia gerai įsisąmoninti, kad vėžys niekuomet neatsiranda staiga. Jis paprastai išsivysto dėl kurios nors priežasties nenormalios būklės, kurių pasekoje iškeruoja vėžys. Tuo atžvilgiu yra pavojingi ir gimdos kaklelio žaizdos, chroniški kaklelio kanalo uždegimai, kiaušidžių cistos bei kiti susirgimai — tai ir yra tos nenormalios būklės, kurių pasekoje iškeruoja vėžys. Tuo atžvilgiu yra pavojingi ir gimdos kaklelio pogimdyviniai plyšimai bei abortai. Pastarieji, ypač jauname amžiuje, visapusiškai atsiliepia moters organizmui. Dėl jų sutrinka normalus organizmo gyvenimas ir hormonų veikla. Priverstinis nėštumo nutraukimas neigiamai atsiliepia ir krūtimis. Jose kartais atsiranda nenormalūs patologiniai procesai, kurie vėliau taip pat gali sukelti ikivėžinius susirgimus ir net vėžį. Kli-

makteriniame periode, kai moteris baigia sirgti mėnesinėmis, vėžio pavojus yra, kaip minėta, ypač didelis.

Iš kitos pusės, gimdos kaklelio vėžiui būdinga tai, kad ji galima, palyginti nesunkiai išaiškinti net pačioje ankstyviausiose stadijose. Jeigu tik ginekologinis patikrinimas sukelia mažiausią įtarimą, daromi mikroskopiniai ir kitokie tyrimai, kurių pagalba tiksliai nustatoma ikivėžinė arba pati ankstyvoji vėžio būklė (vadinamoji nulinė stadija).

Aplamai, nuomonė "Jei neskauda, aš sveika" — yra neteisinga ir klaidinanti.

Vėžys ankstyvose stadijose nesukelia skausmo. Tačiau genitalijų piktyvinių auglių beveik visuomet lydi būdingi, nors ir labai nežymūs reiškiniai, kurie privalo sužadinti moters budrumą. Tai žymus baltųjų pagausėjimas ir įvairaus pobūdžio kraujavimas (ką nors sunkiai pakėlus, po varginančios kelionės, tuštinantis prieš kietų vidurių). Šie reiškiniai yra pakankama priežastis nedelsiant kreiptis į ginekologą. Tik nereikia tokiu atveju sielvartauti iš anksto ir įsišnekėti, kad tai jau vėžys, nes panašūs požymiai būdingi daugeliui moterų ligų.

Tačiau profilaktinio patikrinimo reikšmę, visų pirma turi suprasti pačios moterys. Šie patikrinimai ne tik sumažina vėžinių susirgimų pavojų, jie padeda laiku atpažinti ir likviduoti įvairias kitokias moterų ligas, turinčias net lėtinę, visai ne-

žymią eigą. Jie taip pat keičia gyventojų ir medicininio personalo onkologinį budrumą ir tuo pačiu prisideda prie kovos už žmonių sveikatingumą.

E. GRABAUSKAITĖ

Lietuvoje ligšiol dar nematytas dalykas — pienas popierinėse bonkose. Tik Maskvos ūkio parodoje žmonės matę "stebuklą," kai mašina pati gaminusi popierines bonkas ir į jas pripylusi pieno. Tokia sovietinės gamybos mašina-automatas būsiąs pastatytas Kauno pieno kombinate. Šiemet tikimasi gyventojams patiekti 2 kartus daugiau presuoto pieno negu pernai.

* Aple Lietuvoje išleista JAV gyvenančio A. Morkaus knyga "Baltasis miestelis" Literatūra ir Menas pažymi, kad rinkinio pagrindą sudaro "antifašistiniais ir buržuaziniiais motyvais sukurti apsakymai". Pastebė, kad autorius Vilniuje lankęs universitetą, kad domisi Lietuvos gyvenimu, kad jis atskleidęs "beviltišką lietuvių nacionalistų emigrantų veiklą." (E)

Maskvos literatūrinis žurnalas "Novyj Mir" paskelbė straipsnį, nusiskųdamas, kad sovietų turistai užsienyje elgiasi nenatūraliai ir vengia kontaktų su žmonėmis.

Delegacijų vadovai, kaip vaikai, biją, kad niekas nepasišalintų nuo grupės ir neišeitų atskirai pasivaikščioti

Senasis Trumpačių sodžius

Tęsinys

PRANAS NARVYDAS

Pranas Narvydas

Aple tris paras baistos audros tą laivą mėto. Buvom manę, kad gyvi nebeišlikim. Pagaliau priplaukėm kraštą ir įplaukus į uostą pasidarė kiek geriau. Daugumą mūsų turėjo išnešti pusgyvius.

Ten mus nuvarė į dideles "kazarmas." Suskirstė į kuopas, kas dešimčiai paskyrė seną kareivį, vadinamą "dedka." Jie turėjo mus mokyti "saldotiškų" gudrybių: kaip apsirengti, kaip atsakyti į aficerių sveikinimus, na, ir visokių ten kitų dalykų.

Čia tai buvo sunki pradžia. Rusiškai nesuprantam, Tie liepia eiti, o mes stovime. Tai ir gauni kumštį į sprandą, kitam jau, brolel, kad skėlė į ausį, tai vyrukas vos neišvirto. Taip mus kankino apie dvi savaites.

Pradžioje mažais būriais, o paskui "zvodaais" po kokius 40 "novobrancų." Prisištatė aficeriai, "zvodni kaman-dyriai." Tie atėję pasisveikino, kaip geri draugai, o mes kaip buvom išmokyti, visi suklegam kaip žąsys.

Eidami pro sustojusių eiles, vis prie ko prikimba ir su kumščiu į pažandę tau trenkia, o tu išsitempęs turi stovėti, lyg tau tas pažandžių daužymas patiktų. Stenkis neparkristi, nes tuokart batais tave apspardys.

Vėliau sužinojom, kad mes esame paskirti į Kapkazą. (Taip dėdė vadindavo Kaukazą, taip ir kiti sodžiaus gyventojai.) Išvarė mūsų kuopą. Ėjom pėsti 7 paras. O čia dar savo mantą turi nešti, Keltas ėjo taip kalneliais. Toji keltonė mus prikankino. Mūsų kuopą suvarė į Karso tvirtovę, ten prie rusų-turkų sienos, Jau buvo kalbama, kad esą neramūs laikai. Girdi, Kapkazo kalnų gyventojai ruskių nenori, o čia vėl turka griežią dantį prieš ruskius.

— Dėde, — kažkoks pubernis burbtelėjo, — o kas ta tvirtovė? —

— Durak! Ką gi, tokia mūsų apmūryta ir sudėta iš akmenų. Kaip tas namas didumo. Apstatyta, kad neprietelis neateitų, saugodavo, būdavo, kas naktį eidamo į "karaulą" — sargybą. Ir kas naktį vis mūsų kokį kareivį tie kalnų žmonės nudėdavo. Tik girdi iš tarp akmenų šūvis pokstelėjo. Žiūrėk, jau ruskelis ir guli, nespėjęs nei nusikeikti. Ieškojome šaudytojų. Kratome tuos gyventojus, kurie netoliese gyvena, bet kur tu ten rasi.

Pagaliam mums per vieną armėną, kuris štek tiek mokėjo rusiškai, pavyko sužinoti,

kad jie katalikų nešaudo. Mat, žina, kad tie ne rusai. Pradėjom ant kaklo aukštai pasirišę škaplierius dėvėti.

Iš karto aficeriai manė, kad mes kokie šnipai, bet paskui, jei reikėdavo kur eiti, tai vis mums reikėdavo juos lydėti. Ir nuostabu, kad nei kartą nė vieno nenušovė.

Turėjom vieną aficerių, tai tas naktimis slankiodavo kur sargybos buvo pastatytos, ieškodavo, ar neras kur snaudančio. Ty-lomis prislinkęs šautuvą stengdavosi iš kareivio atimti. O jau juk kareiviui, praradusiam šautuvą, nebėra gyvenimo, lazdomis užkapodavo. Ne vieną kareivį jau jis buvo taip pražudęs. Kartą ir jam pačiam atėjo galas.

Ten tarp akmenų beslankiojant iš kažkur pasigirdo "pokšt," na, ir mūsų ruskelis, vos spėjęs susikeikti, gavęs kulipką į pakaušį, susmuko. Visi džiaugėmės.

Mūsų "načalstva" sujudo. Aficerių nušauti tai nejuokai. Suvarė visą kuopą šovėjo ieškoti. Visos apylinkės gyventojus suėmė ir išvarė. Na, bet mums buvo dabar geriau, nes kitas aficerius buvo geresnis. Gal bijojo kulkos.

Visi patylomis šnekėjo apie karą. Mūsų kuopa buvo paskirta saugoti vieną iš uosto tvirtovių. Kartą mūsų būrys išėjo sargybon. Du kareiviai savais reikalais sulin-do už akmenų ir pamatė, kad ten turkų, kaip bičių, ir net jaučiais atsivežą patrankų. Šie nusigandę atbėga pas savo unteraficerius ir tiems pasako. O šie kuopos komandieriui ir savo ruožtu tvirtovės komendantui.

(Bus daugiau)

Ieškomi

Sulaužytos dienos

Atkelta iš 7 psl.

Aninkevičius, Povilas, iš Kėdainių, gyveno Brazilijoje;

Antanaitis, Jonas, buvęs Vokietijoje, Schwabisch Gmund stovykloje;

Bartkus, Juozas, gyvenęs Jersey City, N. J.; Blinstrubienė, Valerija, gyvenusi Vilniuje;

Černiauskas, Adomas, iš Beloniškių km., Trakų aps.; Kizas, Juozas, kilęs iš Garliavos, Kauno aps.;

Kulizinas, Vytautas, buv. jūrų karininkas;

Laurinaitytė, Angelina ir Danutė, buvusios Danijoje, vėliau išvykusios Anglijon;

Monkevičius, Kazimieras ir Vincentas, Jono sūnūs;

Murauskaitė, Elena, iš Saklių;

Pikevičius, Alfonsas, kilęs iš Milių km., Viekšnių val., Mažeikių aps.;

Rugienius, Vincas, Simono sūnus, iš Viliamų kaimo, prie Zapyškio

Turauskas, Andrius, iš Dapkiškių km., Miroslavo par., Alytaus aps.; žmona ir vaikai Feliksas, Konstantinas, ir Olga;

Vizgaitis, Juozas, Simono sūnus;

Vizgaitytė, Aldona, iš Kauno, buvo Danijoje, vėliau išvyko Anglijon.

Ieškomieji arba apie juos žinantieji maloniai prašomi atsiliepti:

Consulate General of Lithuania, 41 West 82nd St., New York 24, N. Y.

Tačiau atsipeikėja ir vėl minties žvilgsniu iš didmiesčio pro mūrus, kaip saulę, regli tėviškę, ilgisi jos:

"Prie to ryto saulėto nuneški, Kai tėvynėje buvom visi..."

(Skautas Tremty, 14)

ir vėl pilnas jėgų ir pasiryžimo veja vargą šalin:

"Kai vakaris vėjas mano veidą glostė Ir skubėjo bitė iš laukų namo,

Aš pakėliau, varge, dar už tave tostą, — Bėk man iš akių..."

(Bėk, 11);

tikėdamas gi kovos pergale su džiaugsmu sušunka:

"...Palaimintoj žemėj skambės vėl Hosanna, Sugrįšim į žemę, mums skirtą dievų."

(Tikėkis, 88).

J. Parojus į šį savo pirmąjį rinkinį sukauptė netoli šimto eilėraščių. Eilėraščiai nuotaikingi, nors ne visi rūpestingai išbaigti. Gaila, kad didelė jų dalis apgauta liūdesiu ir net pesimizmu. Tikiu, kad J. P. ateityje iš neviltingesnių dienų artins skaitytąją į drąsesnę kovos kelią.

Leidinio viršelįs ir skyriai padabinti M. Žukauskienės pritaikintais piešiniais.

Southampton, Long Island, New Yorke, parduodamas nedidelis svečių namas iš 12 miegamųjų kambarių, 6 vonių 2 automobilių garažas, vienas akras žemės gausiai medžiais apsodintas, tik penkios minutės į pajūrį. Rašyti Mrs. T. de Bildering, 505 Hill Street, Southampton, L. I., N. Y., arba po balandžio 1 d. telefonuoti AT 3-9885.

Winter Garden Tavern Inc.

Vyt. Beleckas, sav.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)

Telefonas: EVergreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

Baltimorėje Šeštadienį - Kovo 23

LIETUVIŲ SALĖJE, 851 HOLLINS STREET

Pradžio 7:30 val. vak.

bus rodomi filmai

"ŽIEMA LIETUVOJE"

IŠ V. TYSLIAVIENĖS APSILANKYMO VILNIUJE, KAUNE, TRAKUOSE IR KT.

S. Narkėliūnaitės

SUSUKTAS FILMAS IŠ AMERIKOS LIETUVIŲ GYVENIMO

ir 1933 m. A. Vaivados susukta istorinė filma

"DARIUS IR GIRĖNAS CHICAGOJE"

("LITUANICOS I" KRIKŠTYNOS, ATISISVEIKINIMAS SU CHICAGIEČIAIS, PAKELIUI Į NEW YORKĄ IR PER ATLANTA...)

Rengia Vienybės bičiuliai Baltimorėje

AUKOJAMA \$1.50

THE

Tel TAYlor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave.
Brooklyn 8, N. Y.

Restaurant

Ona ir Jonas Valaičiai

FESTIVAL RESTAURANT & BAR

Pietūs ir vakarienė Jaukus baras

Salė susirinkimams vestuvėms ir pobūviams

Gali tilpti 200 žmonių LIETUVIŠKIEMS suėjimams nemokamai

VACYS STEPONIS Savininkas

40 East 26th St. New York City

MU 3-2928

Dar apie iskilmes SLA centre

Vasario 22 SLA centre New Yorke buvo retos iškilmes, kurių metu paminėta Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 45 sukaktis, prisiminta tautinio atgimimo laikraštis Aušra, nuo kurios pasirodymo šiemet sukako 80 metų, pagerbtas Aušros įsteigėjas dr. Jonas Basanavičius, redaktorius dr. Jonas Šliūpas ir kiti aušrininkai, o taip pat iškilmingai pradėtas narių įrašymo vėjus — Naujoji aušra.

Į iškilmes atsilankė visa ellė Susivienijimo vietos veikėjų ir svečių. Jų tarpe buvo Lietuvos generalinis konsulas J. Budrys, Liet. Laisv. k-to pirm. V. Sidzikauskas, to komiteto narys K. Bielinis, VLIKO prezidento narys J. Audėnas ir kt.

Taip pat dalyvavo visa SLA Pild. Taryba: prez. P. P. Dargis iš Pittsburgho, viceprez. S. Gegužis iš Mahanoy City, išdėininkė Nora Guglenė ir daktaras kvotėjas dr. S. Biežis iš Chicagos; newyorkiečiai — sekr. B. Pivaronienė, išdo glob. — E. Mikužlutė ir adv. S. Bredes. Iš Pittstono buvo atvykę SLA veikėja N. Bayorienė.

Iškilmes pradėjo sekretorė B. Pivaronienė. Ji nušvietė šios šventės prasmę. Iškilmė vadovauti sekretorė pakvietė prez. P. P. Dargį.

P. P. Dargis priminė mūsų tėvynės sunkią dalį ir Susivienijimo vaidmenį tautos kovoje už savo teises, tiek praetyje, tiek šiais laikais.

Visa SLA istorija yra tampriai susijusi su mūsų tautos atgimimu. Aušros paskelbta vienybės idėja rado stiprų atgarsį SLA organizacijoje ir jos stekimuo-

se. Pirmojo Susivienijimo steigime dalyvavo Aušros redaktorius dr. J. Šliūpas ir daugiau aušrininkų. Todėl pagerbiant juos, Aušros 80 metų sukaktyje, pradėdama SLA vėjus yra pavadinamas Naująja Aušra. Taip pat tokia gražia proga šalia dr. J. Basanavičiaus atvaizdo, šiandien SLA centrinė įstaiga papuošiama dr. J. Šliūpo paveikslu.

— Šiame vajuje, — kalbėjo toliau P. P. Dargis, — visų mūsų pareiga daugiau lietuvių įjungti į Susivienijimą. Turime siekti, kad mūsų broliškoji organizacija ne tik savo finansiniu pajėgumu, bet ir didesniu lietuvių jėgų sutelkimu galėtų būti stipriu ir patvariu užnugariu kovoje už Lietuvos laisvę ir jos nepriklausomybės atstatymą.

Toliau P. P. Dargio pakviestas kalbėti Lietuvos gen. kons. J. Budrys pasidžiaugė SLA gražia tradicija minėti Vasario 16-ją.

Tokiais minėjimais svarbu mums parodyti pasauliui savo valią ir ryžtingą norą būti nepriklausomais. Tenka tikėti į momentą, kuris atneš didelę permainą ir tame pasauliniame sukrėtime turės žlugti sovietinė vergija. Visos tautos, o tarp jų ir Lietuva, vėl bus laisvos.

Liet. Laisv. Komit. pirm. V. Sidzikauskas pažvelgė į tarptautinę padėtį, kurie veikia ir mūsų kovą Lietuvai laisvinti. Daug vilčių turėta, kad Lietuvos klausimas bus išspręstas valstybių konferencijose. Tačiau tarptautinėj politikoj yra iškilę nauji ir didelių painiavų, dėl to ir pavergtųjų tautų klausimas jau nėra pirmaeilis.

Įžengiamo į laikotarpį,

kurįame jau turime telkti priaugančios kartos jėgas tolimesnei kovai už tautos laisvę. Todėl sveikinąs Susivienijimą, kad jis, skelbdamas Naujosios Aušros vėjus, rūpinasi daugiau lietuvių, o ypač jaunimo suburti į savo eiles dideliems uždaviniams atlikti ir siekti.

VLIKO prezidento narys J. Audėnas prisiminė, kad Vilniuje, kur buvo paskelbta 1918 m. Lietuvos nepriklausomybės atstatymas, šioji tautos šventė tebuvo minėta pirmą ir tik vieną kartą, būtent 1940 m. vasario 16 d. Papasakojo to minėjimo įpūdžius.

K. Bielinis, Laisvės komiteto narys ir senas kovų dalyvis už mūsų tautos teises, savo trumpame žodyje iškėlė dabartinės Lietuvos okupacijos nuozmį priešpaudą. Kovai už laisvę turime žymiai daugiau jėgų sutelkti ir džiaugijis, jog Susivienijimas dirba realų darbą, stiprindamas ir telkdamas jėgas.

Baigus kalbas, prez. P. P. Dargis visiems nuoširdžiai padėkojo už pasakytas mintis, kartu pareikšdamas, kad SLA buvo ir liks lietuvių vybės tvirtovė, lyg koks stiprus ažuolas, saugąs tautą nuo slautėjančių audrų.

Sekretorė B. Pivaronienė visus dalyvius pakvietė prie vaišių. Jų metu praleista keletas valandų.

Iškilmės buvo įamžintos į filmą, kurį susuko J. Klau-nė, talkininkaujant A. Jurgėlai. SLA patalpa, kur vyko iškilmingas posėdis, buvo papuošta Amerikos ir Lietuvos vėliavomis, o taip pat naujai padarytu dr. J. Šliūpo paveikslu. Reikia tikėtis, kad filmas galės būti parodytas kuopose.

"Neuzauga", trijų veiksmų komedija, kurią kovo 10 d. Bostone pastatė vietos lietuvių Dramos Sambūris, režisuoja-jant akt. A. Gustaitienė. Viršutinėje nuotraukoje, Santvartas grimuoja L. Ka-tauskaite, vaidinusi Emilia. Kairėje - Rita Ausiejutė, vaidinusi kabareto dainininkę ir Ant. Vilė-niškis - tarnas. Veikalas suvaidintas dideliu pasisekimu. Dekoracijos buvo dal. V. Vizgirdos. R. Bričkauskas nuotr.

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISHUNAI
 (vairiausias rūsies amerikoniški ir importuoti gėrimai.
 Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.
 103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
 Telefonas: Virginia 3-3544

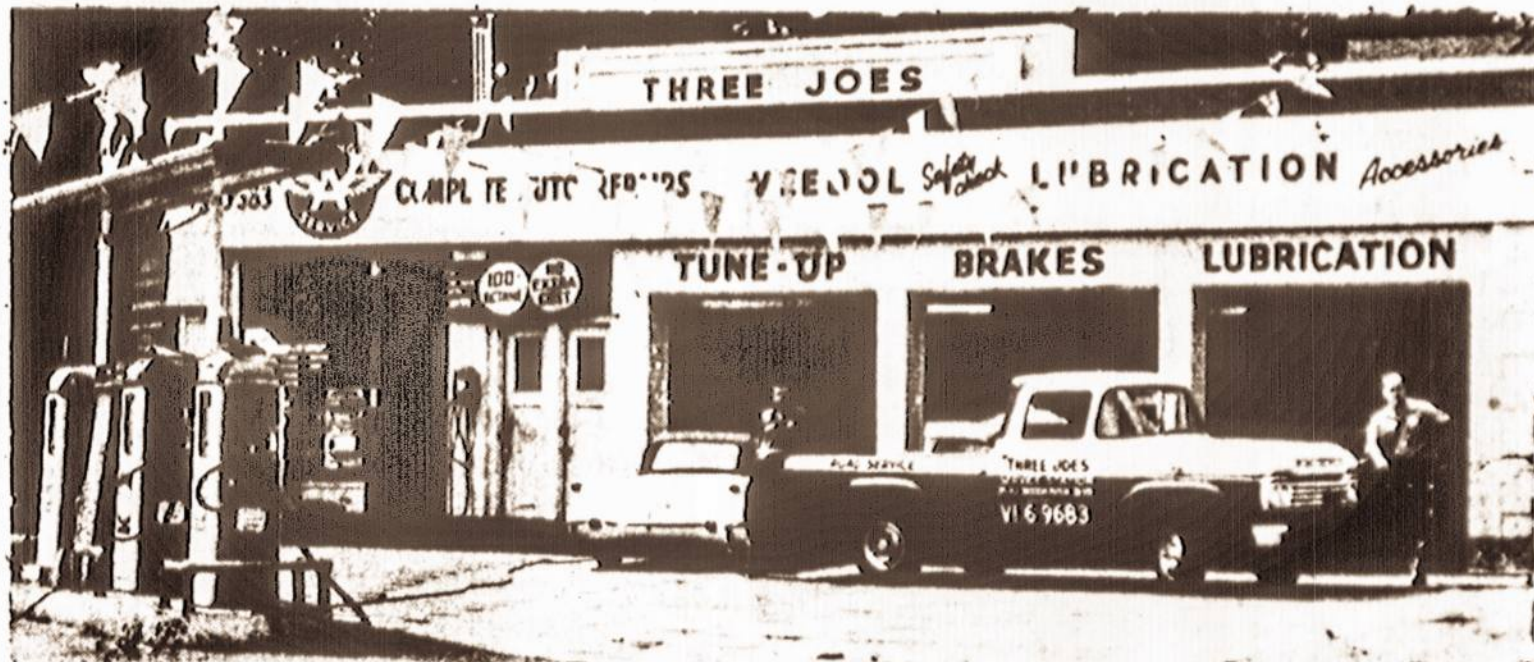
REPUBLIC LIQUOR STORE, Inc.

G. Jokubaitis, Manager

322 UNION AVENUE
 BROOKLYN 11, N. Y.
 Tel. EVergreen 7-2089

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

GERIAUSIAS

INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA
 Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
 Telefonas: Virginia 9-3112

ROBERT F. NARK

Apraudos AUTO Specialistas
 Any car - Any age driver
 ALL FORMS OF INSURANCE

175 REMSEN ST. BROOKLYN 1, N. Y.
 Tel. MAIn 4-6400 UL 8-1061

DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS
 Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
 1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
 Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
 1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
 Telefonas: POplar 5-4110

JUOZAS GARŠVA

231 BEDFORD AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
 KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tėl. EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
 423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
 KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
 660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
 NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
 AUTOMOBILIUS (VAIRIEMS REIKALAMS)

VIENYBĖ

* Moterų dailininkų kūrinių paroda įvyksta šį šeštadienį ir sekmadienį, kovo 23 ir 24 dd. Brooklyno Apreiškimo par. salėje. Parodos lankymo valandos: šeštadienį nuo 1 iki 6 ir sekmadienį nuo 10 iki 6 vak. Parodos atidarymas sekmadienį 10 val. Apie moterų kūrybą kalbės Paulius Jurkus. Parodą rengia Lietuvių Moterų Atstovybės New Yorko klubas. Su savo kūriniiais dalyvauja vyresnių, tiek ir jaunesnių dailininkų, iš viso 17. Parodai vadovauja A. Vitkauskaitė-Merker ir A. Kašubienė.

* BALFas kviečia į parengimą, kuris įvyksta šį šeštadienį, kovo 23 d., 6 val. vak. Franklin Lane mokykloje. Tai BALFo metinio vairo užbaigimas.

* Vienybės namuose (192 Highland Blvd., Brooklyne), sekmadienį, kovo 31 d., 4 val. p. p., bus demonstruojama komp. V. Klovos opera "Pilėnai" iš magnetofoninių juostų, kurias V. Tysliavičė parsivežė iš Lietuvos. Tą patį vakarą, 7 val., bus demonstruojama jos filma "Žiema Lietuvoje". Norintieji dalyvauti prašomi telefonuoti AP 7-7257.

* Neries bendrovė, kuriai vadovauja dr. J. Kazickas ir dr. K. Vallūnas, Lituanus žurnalo leidimui paskyrė \$1500. Šiomis dienomis dr. Vallūnas tos sumos čekį, kuris įgalins išleisti pirmąjį šių metų Lituanus numerį, įteikė žurnalo redakcijos nariui K. Čerkeliūnui.

* Joną Masaltį, gyv. Ozone Park, N. Y., bemokant automobilį valruoti, išstiko baisi nelaimė. Per mokinės vairuotojos klaidą Masaltis neteko vienos kojos.

* Ginku krautuvė, 495 Grand Street, Brooklyn, kaip kiekvienais, taip ir šiais metais, savo pirkėjams parūpino naujų šv. Velykų progai atvirukų su lietuviškais užrašais. Šioje beveik 50 m. veikiančioje krautuvėje Velykų šventėms galima gauti įvairiausių dovanų.

V. Alksninis švenčia 60 m. sukaktį

Vaclovas Alksninis

Rodos, dar taip neseniai Vienybę redagavo Juozas O. Širvydas — tas pavyzdys Amerikos lietuvių spaudos redaktoriams! Savo redaktoriavimo metu jis prie Vienybės buvo subūręs gana gausų būrį tautiečių, tautiniai susipratusių lietuvių. Visi sąmoningi lietuviai taisyk vadindavosi tautiečiai, atšelt, savos tautos mylėtojai — patriotai. Tautietis kažkaip buvo lygus žodžiui vienybietis, galbūt, pagerbiant kilnias Širvydo pastangas...

Vienas iš tokių veiklių tautiečių buvo ir yra Naujosios Anglijos Vincas Alksninis, retkarčiais aprašymus skaitydavome Vienybėje. Iš tiesų garbinga yra visa Alksninių giminė.

Tikrai nepamenu, kur pirmą kartą susitikau su Vaclovu Alksniniu, maspethiečiu. Bet, kai pasisakė, jog jo pavardė Alksninis, man tučiuojau iškilio mintis — jis turėtų būti to veikėjo giminaitis. Ir, pasirodo, tikras brolis.

Nuo pat savo pirmų dienų Amerikoje Vaclovas parodė savo tikrą veldą — kaip stebėtinai ir užsispyręs lietuviškosios veiklos ramstis. Energingai yra įsikinkęs į visos eilės draugijų bei organizacijų darbuotę.

Ne man keliomis eilutėmis apibūdinti Vaclovo Alksninio, šiomet mininčio 60 m. amžiaus sukaktį, asmenį. Vieni visi mes didžiuojamės savo tarpe turėdami,

VIENYBĖS bendradarbis Juozas Valakas (dešinėje) su dalimi savo bičiulių, kurie aplankė jį ryšium su juozinėmis kovo 19 d. Kairėje Kepalas, viduryje Jurgis Klaučė.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Stasio Pilkos sukaktis

Praeito sekmadienio popietį šiltoje nuotakoje prabėgo dvejetas valandų, kai akt. Stasys Pilka iš Chicago savo grožiniu žodžiu, kuriam; turbūt, dabar nėra lygių tarp lietuvių aktorijų, gyvenančių JAV, kerėte kerėjo bene 150 klausytojų, susirinkusiųjų į šio aktoriaus 40 m. teatrinio veiklos jubiliejų Brooklyno Apreiškimo salėje. Svečių tarpe matėsi daugiausia tų, kurie buvo sekę Stasio Pilkos "aukso gadyne" Kauno teatre. Gaila, kad jaunoji karta šiuo kartu nesuprato gausiau atsilankyti.

Akt. Stasys Pilka auditorijai "pilkiškai" atkūrė neužmirštamų vaidų iš E. Matuzevičiaus, Maironio, Aisčio, Čiurlionienės, H. Radausko, B. Brazdžionio, Vl. Šlaito, H. Nagio bei kitų kūrybos vaidų. Manom, šie autoriai patys būtų nustebinti, girdėję savo kūrinius per St. Pilkos "auksoburnystę"...

Išmoningai St. Pilkos rečitalis buvo paremtas pianistės Aldonos Kepalaitės skambinimu. Ji, be abejo, plati pianistė, gana daug atsiekusi. Šalia Čiurlionio "Trijų etiudų", kaip rimtai pianistei tinka, buvo atlikta Chopeno, Debussy kūrinių.

Akt. V. Žukauskas, kuris, kiek mums žinoma, buvo viso šio rečitalio rengimo ašis, papasakojo apie Pilkos — kaip aktoriaus — kelią. Jubiliatą scenoje sveikino gyd. pulk. Ingelevičius, dainininkė Vincė Jonuškaitė, akt. Vasiliauskas su dain. R. Malnelyte ir New Jersey valstybės lietuvių veikėjas inž. Vl. Dilys. (v)

Artistas Stasys Pilka vieno apsilankymo metu Vienybėje.

NEW YORKO FILATELISTAI PASKYRĖ PREMIJĄ

New Yorko lietuvių filatelistų skyrius savo susirinkime nutarė paremti Chicagoje rengiamą parodą, paskiriant vieną premiją.

Aukščiausia premija paskyrė Dariaus broliis Stasys Jucius. Ši premija ne vieną nustebins, nes panašų premijų nepastatko net didžiojoje filatelinėje parodose. American Topical Asso-

ciation, taip pat paskyrė vieną premiją. Kaip S. Jucius ir visi kiti, kurie skirs minimal parodai premijas, bus atžymėti specialiu parodos pažymėjimu. Paroda skiriama Dariaus ir Girėno 30 m. žuvimo sukakčiai atžymėti.

Neužmirškite atnaujinti Vienybės prenumeratą.

Kasdienos temomis

J. PAROJUS

Amerika, kuri laisvėms nežino ribų, kur pavalgyti ir apsvilkiti nėra problema kaip kituose kraštuose, atrodo, lietuvių galėtų būti labiau išnaudota mokslo srityje. Džlugu girdėti apie Chicago dalį jaunimo, kuris vargo Hamburgo — Pinneburgo universitete, paskul sulindo į braižyklas. Kiti gi įsijungė į universitetus, perlaikė egzaminus, baigė...

Tačiau, ko laukia kiti, kurie turi sąlygas ir galimybes siekti mokslo? Suprantu atvykusį buvusį teisėją, karininką ar kitą aukštą vietą užėmusį. Jiems savo profesijoje čia įsikurti nelūmano.

Žinoma, tai skaudu, pri-

siminus senus laikus ir tai profesijai pasirengti įdėtą triūsą. Čia vėl iš naujo reikia visko siekti... Tačiau niekas nenuginčys, kad tie, kurie turi mokslo ir moka jį pagerbti, su jais kita kalba, kur tik pasisuksi...

Pasveikintinas jaunimas, kuris mokosi ir veržiasi aukštyn; pagarba tėvams, kurie moko savo vaikus, nes jie gerai žino, kaip patiems nemokytiems reikėjo vargti.

Matau daug palaužtų veldų, vienus pats asmeniškai sutinku, kitus matau spaudoje ar per pažįstamų pasakojimus, ir man gaila jų, kad jie nesimoko, neišnaudoja progų.

Užprenumeruokite Vienybę artimajam ar draugui.

tai Vaclovą — savanorį kūrėją, Lietuvos karluomenės kapitoną, šaulių rinktinės vadą, Vilniaus m. viceburmistrą, kacetininką, kentėjusį Stuthofo stovykloje...

Dabar sukakties proga mums tenka Vaclovui Alksniniui palinkėti; kad nemanytų, jog jau senas, juk tiek metų, tai lyg truputį daugiau kaip pusamžis, ar ne?

Trokštam geros sveikatos ir ilgų metų. Tegul bičiuliai nei nemano Vaclovą paleisti į "atsargą," — jis dar per jaunas! Ilgiausių metų Vaclovui!

PRANAS NARVYDAS